

การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

นางสาวสุคนธ์รัตน์ หินดง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

A Study on the Village Fund Members' Propensity to Consume

Miss Suconrut Hindong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุน
หมู่บ้าน
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุคนธ์รัตน์ หินคง
วิชาเอก เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วนเศรษฐ)

(รองศาสตราจารย์อรรชงค์ณา เข้มนวล)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณอัตรา การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
ผู้ศึกษา นางสาวสุคนธ์รัตน์ หินคง รหัสนักศึกษา 2556000871
ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์
ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน 2) ความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3) ตัววัดที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้

การศึกษานี้เป็นการศึกษาทั้งประชากร คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดของบ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 126 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลศึกษาพบว่า 1) ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.6 วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ยืมไปลงทุนปลูกพืช 2) ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ผลการศึกษา ได้ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย คือ 0.68 หมายความว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท การบริโภคจะเพิ่มขึ้น 0.68 บาท 3) ค่าตัววัด ผลการศึกษา ได้ค่าตัววัด คือ 1.47 หมายความว่า เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย 1 บาท จะทำให้ผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้น 1.47 เท่า

คำสำคัญ ความโน้มเอียงในการบริโภคของกองทุนหมู่บ้าน

Independent Study title: A Study on the Village Fund Members' Propensity to Consume

Author: Miss Suconrut Hindong; **ID:** 2556000871;

Degree: Master of Economics;

Independent Study advisor: Siriporn Sajjanand, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study general demographics of village fund borrowers; 2) to explore the village fund members' propensity to consume ; 3) to estimate the multiplier effect on the increase in income of village fund members of Baan Nonekham, Dong Yai Sub-district, Phimai District, Nakhon Ratchasima Province.

This research is a population study, covering all members of the village fund of Baan Nonekham, Dong Yai Sub-district, Phimai District, Nakhon Ratchasima Province who borrowed from the village fund, 126 borrowers in total. Statistics used for data analysis include mean-value, percentage and simple linear regression, and compiled by softwares package.

Results showed that: 1) for general demographics of village fund borrowers, majority of those borrowing from the village fund were women rather than men. Female borrowers accounted for 66.7 percent while 33.3 percent were male members. 40.50 percent of the borrowers aged between 51-60 years old. Most borrowers, 74.6 percent, completed an elementary school. The main objective of borrowing from the village fund was for plantation. 2) Value of the propensity to consume (MPC) of village fund members derived from this research was 0.68, which means that when income of the household was increases by 1 Baht, consumption would be increased by 0.68 Baht. 3) Multiplier value based on the study was estimated at 1.47 which meant that an increase of household expenditure of 1 Baht should generate production or income of 1.47 Baht.

Keywords: Propensity to Consume, Village Fund

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาและเรียบเรียงการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญา วนเศรษฐ ที่กรุณารับเป็นกรรมการในการสอบปกป้องการศึกษาค้นคว้าอิสระและได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์ทั้งผู้ช่วยในการสัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบ้านโนนขามทุกท่าน ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามในการทำการศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้ศึกษาที่ให้กำลังใจผู้ศึกษาเสมอมาตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าอิสระ คุณกาญจนา ขาอูด และ คุณสุพรรณิ ไชยเลิศ ที่ช่วยในการค้นคว้าหาข้อมูลที่สำคัญคุณอาจารย์ พนักงาน และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตลอดจนเพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

ประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ผู้มีส่วนสนับสนุนข้างต้น หากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้ ณ โอกาสนี้

สุคนธ์รัตน์ หินดง

เมษายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	8
ขอบเขตการศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ประวัติและข้อมูลบ้านโนนขาม	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
นโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาความยากจน	17
กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	52
ประชากรในการศึกษา	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	54
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้.....	66
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการศึกษา.....	69
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก	77
ก แบบสอบถาม.....	78
ข พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ พ.ศ.2547.....	83
ค ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2551.....	99
ง ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	124
ประวัติผู้ศึกษา.....	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนคนจน เมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำแนกตามภาคและพื้นที่ ปี 2550 - 2554.....	1
ตารางที่ 1.2 เส้นความยากจน (Poverty line) จำแนกตามจังหวัด ปี 2550 - 2554.....	3
ตารางที่ 1.3 เส้นความยากจน จำนวนคนจนของจังหวัดนครราชสีมาและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2550 - 2554.....	6
ตารางที่ 1.4 แสดงข้อมูลการมีหนี้สินและไม่มีหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	6
ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	7
ตารางที่ 2.1 รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเทียบกับระดับตำบล.....	11
ตารางที่ 2.2 รายงานรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน.....	11
ตารางที่ 2.3 แสดงการทำงานของตัวชี้วัด.....	34
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามเพศ.....	54
ตารางที่ 4.2 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ.....	55
ตารางที่ 4.3 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามการศึกษา.....	56
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน.....	58
ตารางที่ 4.5 วัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน.....	59
ตารางที่ 4.6 การนำเงินลงทุนไปใช้.....	60
ตารางที่ 4.7 ข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน.....	62
ตารางที่ 4.8 ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน.....	64
ตารางที่ 4.9 ข้อมูลชำระหนี้กองทุนและจำนวนผู้กู้เงินในปีต่อไป.....	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1	ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์..... 31
ภาพที่ 2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้..... 32
ภาพที่ 2.3	กระบวนการทำงานของตัวทวี..... 35
ภาพที่ 4.1	แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามเพศ..... 55
ภาพที่ 4.2	แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ..... 56
ภาพที่ 4.3	แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ..... 57
ภาพที่ 4.4	ข้อมูลจำนวนผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน..... 58
ภาพที่ 4.5	แสดงจำนวนเงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน..... 59
ภาพที่ 4.6	แสดงจำนวนเงินที่นำไปใช้..... 61
ภาพที่ 4.7	แสดงข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน..... 63
ภาพที่ 4.8	แสดงข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน..... 65
ภาพที่ 4.9	แสดงจำนวนผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในปีต่อไป..... 66

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจมาอย่างยาวนาน โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรก (พ.ศ. 2504 - พ.ศ.2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน คือฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2558) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์และเงื่อนไข รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - ฉบับที่ 11 จะเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีการกระจายรายได้ และแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ แม้จะมีความพยายามในการแก้ปัญหาคความยากจนจากภาครัฐ แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาคความยากจนของประชาชนให้หมดไปได้ ประชาชนบางส่วนในประเทศก็ยังคงมีความยากจนอยู่และจะกระจายตัวอยู่ในภาคต่าง ๆ

ตารางที่ 1.1 จำนวนคนจน เมื่อวัดด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำแนกตามภาคและพื้นที่ ปี 2550 - 2554

หน่วย : พันคน

ภาค	พื้นที่	2550	2551	2552	2553	2554
กรุงเทพ	ในเขตเทศบาล	267	175	229	197	664
	รวม	267	175	229	197	664
กลาง	ในเขตเทศบาล	568	573	585	607	643
	นอกเขตเทศบาล	1,539	1,636	1,549	1,433	1,295
	รวม	2,127	2,209	2,135	2,040	1,939

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ภาค	พื้นที่	2550	2551	2552	2553	2554
เหนือ	ในเขตเทศบาล	653	703	688	608	469
	นอกเขตเทศบาล	2,307	2,514	2,117	2,003	1,387
	รวม	2,960	3,218	2,805	2,610	1,856
ตะวันออกเฉียงเหนือ	ในเขตเทศบาล	961	928	1,118	916	724
	นอกเขตเทศบาล	5,048	5,005	4,403	3,973	2,677
	รวม	6,009	5,934	5,521	4,890	3,401
ใต้	ในเขตเทศบาล	399	345	365	263	215
	นอกเขตเทศบาล	1,350	1,114	1,216	1,042	692
	รวม	1,749	1,458	1,580	1,305	907
ทั่วประเทศ	ในเขตเทศบาล	2,868	2,725	2,986	2,591	2,715
	นอกเขตเทศบาล	10,244	10,269	9,285	8,451	6,052
	รวม	13,112	12,994	12,271	11,042	8,766

ที่มา: จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน, โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, จาก

http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=13

หมายเหตุ: จำนวนคนจน หมายถึง จำนวนประชากรที่มีรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนต่ำกว่าเส้นความยากจน

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่า คนจนส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ

ตารางที่ 1.2 เส้นความยากจน (Poverty line) จำแนกตามจังหวัด ปี 2550 - 2554

จังหวัด	2550	2551	2552	2553	2554
นครราชสีมา	1,733	1,885	1,879	1,999	2,123
บุรีรัมย์	1,749	1,855	1,904	1,985	2,097
สุรินทร์	1,722	1,814	1,872	1,971	2,075
ศรีสะเกษ	1,666	1,846	1,864	1,962	2,069
อุบลราชธานี	1,708	1,871	1,893	1,998	2,053
ยโสธร	1,752	1,895	1,955	2,036	2,162
ชัยภูมิ	1,734	1,887	1,913	1,989	2,048
อำนาจเจริญ	1,737	1,884	1,938	2,031	2,148
หนองบัวลำภู	1,770	1,890	1,932	2,033	2,115
ขอนแก่น	1,806	1,946	2,011	2,092	2,245
อุดรธานี	1,716	1,860	1,905	2,012	2,105
เลย	1,725	1,883	1,912	2,020	2,123
หนองคาย	1,744	1,875	1,916	2,021	2,119
มหาสารคาม	1,717	1,879	1,882	2,003	2,114
ร้อยเอ็ด	1,758	1,914	1,960	2,058	2,208

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

จังหวัด	2550	2551	2552	2553	2554
กาฬสินธุ์	1,788	1,883	1,935	2,035	2,154
สกลนคร	1,782	1,943	2,007	2,133	2,248
นครพนม	1,749	1,844	1,902	1,988	2,133
มุกดาหาร	1,778	1,939	2,006	2,116	2,188
รวม	1,741	1,882	1,919	2,020	2,131

ที่มา: จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน, โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=13

หมายเหตุ : เส้นความยากจน (Poverty line) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้วัดภาวะความยากจน โดยคำนวณจากต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของปัจเจกบุคคลในการได้มาซึ่งอาหารและสินค้าบริการที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

จากตารางที่ 1.2 แสดงให้เห็นว่าจังหวัดสกลนคร มีเส้นความยากจนมากที่สุดรองลงมาคือจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเลย ตามลำดับ

รัฐบาลทุกคณะในช่วงที่ผ่านมาได้มีนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาความยากจนมาโดยตลอด ซึ่งนโยบายที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน คือ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งก่อตั้งโดยรัฐบาลของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2544) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และ

ลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งคาดหวังว่า เมื่อเงินลงไปหมู่บ้านแล้ว จะทำให้เกิดการหมุนเวียนและการเพิ่มขึ้นของรายได้ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทาง เศรษฐศาสตร์ ที่กล่าวว่า เมื่อมีการลงทุนหรือการบริโภคเพิ่มขึ้นแล้วทำให้เกิดการหมุนเวียน ส่งผล ให้รายได้ในรอบสุดท้ายเพิ่มขึ้นหลายเท่า แต่จะเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับค่าของตัวทวี ซึ่งค่าตัวทวีจะมีค่ามากหรือน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume : MPC) สามารถคำนวณหาค่าจากสมการ

$$\Delta Y = K (\Delta C \text{ หรือ } \Delta I)$$

$$K = 1 / MPC$$

ดังนั้น การศึกษาค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume : MPC) จึงเป็นประเด็นทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่น่าสนใจที่จะทำให้ทราบถึงความ มากน้อยของรายได้ที่เกิดขึ้น เมื่อมีเงินลงทุนหรือการบริโภคจำนวนหนึ่งไหลเข้ามาในระบบ เศรษฐกิจนั้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษากองทุนหมู่บ้าน โนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีคนจนกระจุกตัวมากที่สุด จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นความยากจน และจำนวนคนจน ในปี พ.ศ.2550 - 2554 ที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภาวะความยากจนอยู่ ในระดับต้น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อวัดจากรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคและจำนวน คนจน ดังตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 เส้นความยากจน จำนวนคนจนของจังหวัดนครราชสีมาและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปี พ.ศ. 2550 - 2554

พื้นที่/ปี	เส้นความยากจน(บาท/คน/เดือน)					จำนวนคนจน(พันคน)				
	2550	2551	2552	2553	2554	2550	2551	2552	2553	2554
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,741	1,882	1,919	2,020	2,131	6,009	5,934	5,521	4,890	3,401
จังหวัดนครราชสีมา	1,733	1,885	1,879	1,999	2,123	639	593.5	438.6	578.8	369.9

ที่มา : จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน, โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, จาก
http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=13

หมู่บ้านโนนขาม เป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยประชากรมีความยากจนและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต เช่น ในบางปีประสบกับปัญหาน้ำท่วมผลิตผลทางการเกษตร คือ นาข้าว ขาดเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีหนี้สินซึ่งกู้มาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการลงทุนประกอบอาชีพ โดยผู้ศึกษาได้สอบถามจากผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 126 คนพบว่าข้อมูลหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1.4 และตารางที่ 1.5

ตารางที่ 1.4 แสดงข้อมูลการมีหนี้สินและไม่มีหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีหนี้สินก่อนกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	74	58.73
ไม่มีหนี้สิน	52	41.27
รวม	126	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 1.4 แสดงให้เห็นว่าผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 126 คน มีหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 58.73

ตารางที่ 1.5 แสดงข้อมูลหนี้สินก่อนการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

แหล่งเงินกู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
ธกส.	48	64.87	4,095,000	45.04
สหกรณ์ การเกษตร	23	31.08	3,657,000	40.22
ธอส.	2	2.70	1,300,000	14.30
บริษัทให้กู้	1	1.35	40,000	0.44
รวม	74	100	9,092,000	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

จากตารางที่ 1.5 พบว่ามีหนี้สินรวม 9,092,000 บาท ส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจาก ธกส. จำนวน 4,095,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.04 รองลงมากู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตร จำนวน 3,657,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.22

หมู่บ้านโนนขาม ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้าน ๆ ละ 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2544 ได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจนถึงปัจจุบัน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ในการสร้างรายได้ เพิ่มรายได้ โดยพิจารณาจากค่าความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและค่าตัวทวี

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 2.2 เพื่อศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- 2.3 เพื่อศึกษาตัวทวีที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเฉพาะในพื้นที่หมู่บ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง แหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนของชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนทั่วประเทศ ส่งผลต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม

การลงทุน หมายถึง การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านนำไปลงทุนประกอบอาชีพ (ซื้อปัจจัยและวัตถุดิบการผลิตในการประกอบอาชีพ) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้กู้เงิน

ความสำเร็จในการลงทุน หมายถึง การมีรายได้เพิ่มขึ้น/มีกำไรจากการลงทุนประกอบอาชีพ สามารถใช้คืนเงินกู้ได้ตามกำหนด

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 เพื่อทราบถึงลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน
- 5.2 เพื่อทราบถึงความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและค่าตัวทวี
- 5.3 เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้

ในการพัฒนาหมู่บ้านต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน บ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

1. ประวัติและข้อมูลบ้านโนนขาม

(แผนชุมชนบ้านโนนขาม ปี พ.ศ. 2558)

1.1 ข้อมูลทั่วไป

บ้านโนนขาม เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 ซึ่งแต่เดิมบ้านโนนขามได้รวมกับบ้านมะกอก หมู่ที่ 15 ตำบลท่าหลวง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และได้แยกหมู่บ้านออกจากบ้านมะกอกเป็นหมู่บ้านโนนขาม

1.1.1 ลักษณะที่ตั้ง

บ้านโนนขาม หมู่ที่ 8 มีที่ดินที่อยู่อาศัย จำนวน 227 ไร่ มีจำนวน 118 ครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตร 3,337 ไร่ ที่ดินสาธารณะ 11 ไร่ บ้านโนนขามตั้งอยู่ทิศตะวันออกของอำเภอพิมาย มีอาณาเขตติดต่อกับหลายหมู่บ้าน ห่างจากตัวอำเภอยังระยะทาง 25 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อกับอำเภอเป็นถนนลาดยางสายพิมาย – โนนพุทรา

1.1.2 ภูมิประเทศ

บ้านโนนขาม หมู่ที่ 8 มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับการทำการเกษตร เพราะมีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ แม่น้ำน้ำมูลและคลองชลประทานไหลผ่าน มีหนองน้ำสาธารณะอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน คือ สระขาม แต่ก่อนเป็นสระน้ำประปา น้ำดิบของหมู่บ้าน มีเนื้อที่ 11 ไร่ มีหนองน้ำสาธารณะประโยชน์ 2 แห่ง คือ หนองคันรูง มีเนื้อที่ 7 ไร่ และคลองหนองยาว ลักษณะดินเป็นดินเปรี้ยว, ดินเค็ม และดินมีกรวดทราย จำนวนที่ดินทั้งหมดของหมู่บ้าน จำนวน 3,575 ไร่ แบ่งเป็น

- (1) ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย จำนวน 227 ไร่
- (2) ที่ดินเพื่อทำนา จำนวน 3,337 ไร่
- (3) ที่ดินสาธารณะ จำนวน 11 ไร่

1.1.3 จำนวนประชากร

บ้านโนนขาม หมู่ที่ 8 มีประชากรทั้งสิ้น 583 คน หญิง 291 คน ชาย 292 คน
จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 118 ครัวเรือน

1.1.4 ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพหลัก

- (1) ทำนา จำนวน 108 ครัวเรือน จำนวนพื้นที่ 3,337 ไร่
- (2) ทำสวน จำนวน 1 ครัวเรือน จำนวนพื้นที่ 10 ไร่
- (3) รับจ้าง(โรงงาน,ก่อสร้าง,ทั่วไป) จำนวน 50 คน
- (4) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 25 คน
- (5) ข้าราชการ/พนักงานรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 20 คน
- (6) พนักงานห้างร้าน/บริษัทเอกชน จำนวน 50 คน
- (7) นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 100 คน
- (8) แม่บ้าน จำนวน 220 คน
- (9) ว่างงาน 80 คน

การประกอบอาชีพรอง/อาชีพเสริม

- (1) สวนมะนาว จำนวนครัวเรือนที่ทำ 1 ครัวเรือน จำนวนพื้นที่ 10 ไร่
- (2) กลุ่มทอเสื่อกก จำนวน 1 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 10 คน
- (3) กลุ่มปอเทือง จำนวน 1 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 20 คน

หน่วยธุรกิจภายในชุมชน

(1) ร้านค้า/ร้านขายของชำ	จำนวน 5 แห่ง
(2) โรงสีข้าว	จำนวน 1 แห่ง
(3) ร้านซ่อมรถ/ตักแต่งรถ	จำนวน 1 แห่ง

1.2 ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของหมู่บ้านโนนขาม (สำนักงานพัฒนาชุมชน

อำเภอพิมาย, 2557)

จำนวนครัวเรือน 146 ครัวเรือน

มีประชากรรวมทั้งสิ้น 345 คน เพศชาย 167 คน เพศหญิง 178 คน

ตารางที่ 2.1 รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเทียบกับระดับตำบล

รายการ	บ้าน โนนขาม(บาท/ปี)	ระดับตำบล(บาท/ปี)	สูง/ต่ำกว่าระดับตำบล
รายได้จากอาชีพหลัก	90,312	125,947	ต่ำกว่า 35,635
รายได้จากอาชีพรอง	29,089	41,682	ต่ำกว่า 12,593
รายได้อื่น ๆ	32,534	30,636	สูงกว่า 1,898
ปลูก เลี้ยง หาเอง	18,436	19,796	ต่ำกว่า 1,360
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย	170,371	218,061	ต่ำกว่า 47,690
รายได้บุคคลเฉลี่ย	72,099	77,417	ต่ำกว่า 5,318

ตารางที่ 2.2 รายงานรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน

รายการ	บ้าน โนนขาม(บาท/ปี)	ระดับตำบล(บาท/ปี)	สูง/ต่ำกว่าระดับตำบล
ต้นทุนการผลิต	27,580	39,087	ต่ำกว่า 11,507
อุปโภค/บริโภคที่ จำเป็น	38,071	47,921	ต่ำกว่า 9,850
อุปโภค/บริโภค ที่ไม่จำเป็น	17,094	21,064	ต่ำกว่า 3,970
ชำระหนี้สิน	24,062	35,700	ต่ำกว่า 11,638
รายจ่ายครัวเรือนรวม เฉลี่ย	106,807	143,772	ต่ำกว่า 36,965
รายจ่ายบุคคลรวม เฉลี่ย	45,199	51,043	ต่ำกว่า 5,844

1.3 ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านบ้านโนนขาม

นโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน มีเป้าหมายที่จะขจัดความยากจนให้หมดสิ้น กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์ ปรึชญาและหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.3.1 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านฯ

1) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

3) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

4) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.3.2 ปรึชญาของกองทุนหมู่บ้านฯ

1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง

3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโนนขาม หมู่ที่ 8 ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ได้รับเงิน จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2544 ได้รับเงินเพิ่มทุน จำนวน 200,000 บาท และได้รับเงินอีก จำนวน 1,000,000 บาท เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2555 ปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านมีกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 9 คน เป็นชาย 4 คน และ

หญิง 5 คน และมีสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 129 คน ปัจจุบัน นายทองสุข แก้วใหญ่ เป็นประธานกองทุนหมู่บ้าน

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ที่มาและนโยบาย (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ)

ในภาวะที่ประเทศประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ อันส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยทั่วไป ทั้งในพื้นที่ชนบทและชุมชนในเมือง รัฐบาลจึงได้เกิดมีแนวความคิดเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศขึ้นมา โดยแนวความคิดดังกล่าวมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายของประชาชนและมุ่งให้โอกาสแก่ภาคประชาชน โดยเฉพาะคนที่มีฐานะยากจนในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ในการนี้รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มี “นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” และจัดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนในการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นเครื่องมือในการกระจายโอกาสให้แก่คนที่มีฐานะยากจน สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงโอกาสที่ทำให้คนที่มีฐานะยากจนได้เข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยภูมิปัญญาของตนเอง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านหรือชุมชนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน โดยเงินดังกล่าวประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง

2.2 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ได้ถูกกำหนดไว้ ข้อ 7 แห่งระเบียบระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551

2.2.1 เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2.2 เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

2.2.3 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

2.2.4 สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2.5 สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.3 ปรัชญาและหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.3.1 ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2.3.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะประสบความสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลตนเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้านกองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
- 2) การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงาน ราชการ จัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าว มีการบริหารจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
- 3) การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยให้หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การพัฒนา โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและเป็นที่ปรึกษาจัดการกองทุน

4) การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้

2.4 กฎหมายและระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.4.1 พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตาม ภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา การสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นจึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการด้านการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้าง มีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิด ความเข้าใจให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.4.2 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วย

การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551

ระเบียบนี้ถือเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่สำคัญ เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นี้ ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไว้อย่างชัดเจน

2.4.3 ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและกองทุน

ชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนอกจากต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2547 และระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แล้ว กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก็ยังคงมีระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นเองในกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองของตนเอง ซึ่งระเบียบนี้กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองต้องเป็นผู้กำหนดและจัดทำขึ้นเอง โดยระเบียบข้อบังคับของกองทุนจะแตกต่างกันไปตามสภาพความต้องการและความเป็นไปของกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ๆ และในการนี้ ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ข้อ 21(2) ได้กำหนดว่า “อำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถออกประกาศระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก” และให้มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ด้วย

- 1) หมวดที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) หมวดที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) หมวดที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) หมวดที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5) หมวดที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและตรวจสอบกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมือง

กรณีกองทุนหมู่บ้านใดไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจากสภาพข้อเท็จจริงของชุมชนสุดวิสัยที่จะดำเนินการตามได้ กรณีนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรายงานปัญหาและเสนอระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาต่อคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอพิจารณา และนำเสนอคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและอนุญาตเป็นรายกรณีไป

3. นโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาความยากจน

นโยบายลดความยากจนของรัฐจากอดีตและปัจจุบัน

รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 22 มิถุนายน 2535)
 มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยการแก้ปัญหาค่าครองชีพของประชาชนที่ได้รับ
 ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ นโยบายด้านการกระจายรายได้และ
 การพัฒนาเกษตรกรรม และชนบท โดยเร่งรัดโครงการพื้นฐานต่อเนื่องจากที่ได้ริเริ่มไว้แล้ว เช่น
 โครงการพัฒนาจังหวัด โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และการกระจายอุตสาหกรรมสู่
 ภูมิภาค เร่งดำเนินการโครงการสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ ที่ริเริ่มไว้แล้วให้รุดหน้าต่อไป

รัฐบาลของนายชวน หลีกภัย (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 21 ตุลาคม 2535)
 นโยบายเศรษฐกิจมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกสาขาอาชีพให้
 สูงขึ้น พร้อมกับการกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาคและชนบท เพราะประชาชนบางส่วนของ
 ประเทศยังมีฐานะยากจน มีสภาพความเป็นอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ความเจริญทางเศรษฐกิจ
 ยังมีได้กระจายไปทั่วถึง ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลจะดำเนินรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจใน
 ระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้
 สามารถแข่งขันกับนานาชาติ และมุ่งพัฒนาองค์ประกอบทางเศรษฐกิจของประเทศให้
 เจริญก้าวหน้าครบทุกด้าน โดยกำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายไว้

1. ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีทุกประเภทให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้น รวมทั้งปรับ
 โครงสร้างและอัตราภาษีอากรให้ทันสมัย และมีผลเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางด้านการผลิต
 การค้า การส่งออก ตลอดจนกลางทุนภายในประเทศ รวมทั้งให้เกิดผลทางด้านลดภาระภาษีแก่ผู้มี
 รายได้น้อยและรายได้ปานกลาง

2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรทั้งในเมืองและ
 ชนบท และการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิตที่รัฐจัดให้แก่เกษตรกรในสัดส่วนสูงขึ้น
 ด้านการเกษตร รัฐบาลตระหนักว่าการแก้ไขความยากจนของเกษตรกรเป็นงานที่ต้องดำเนินการ
 โดยเร่งด่วน และเป็นงานที่ต้องดำเนินการหลายด้านด้วยกัน จึงได้กำหนดนโยบายที่จะยกระดับ
 รายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้นดังนี้

2.1 จัดตั้งสภาการเกษตรแห่งชาติโดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนเกษตรกรเข้ามามี
 ส่วนร่วม กับภาครัฐบาลและธุรกิจภาคเอกชน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการรักษาเสถียรภาพของ
 ราคา ผลผลิตการเกษตร

2.2 เร่งรัดการปฏิรูปที่ดินและการออกเอกสารสิทธิเพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้และเกษตรกรที่ครอบครองทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ

2.3 ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขภาวะหนี้สินของเกษตรกรด้วยการจัดให้มีสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรรายย่อย นอกจากนี้จะปรับปรุงกลไกของรัฐในการอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกร ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายและนโยบายแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอย่างจริงจังด้วย

แม้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะที่ผ่านมา จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ความเจริญดังกล่าวยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มิได้กระจายไปทั่วประเทศ ก่อให้เกิดทั้งปัญหาในกรุงเทพมหานครและปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชนบทอย่างเป็นระบบ ดังนี้

3. กระจายระบบบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม ประปา ไฟฟ้า โทรศัพทไปสู่ภูมิภาคให้ทั่วถึงและเพียงพอ เพื่อขยายโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค

4. จัดบริการพื้นฐานทางสังคม เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล ที่อยู่อาศัย ที่มีมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบทอย่างทั่วถึง

รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปะอาชา (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาวันที่ 26 กรกฎาคม 2538) มีนโยบายส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือและดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ถูกทอดทิ้งทางสังคมอย่างจริงจัง เสริมสร้างโอกาสให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือและบริการพื้นฐานทางสังคมทุกด้านอย่างเหมาะสม ทั่วถึง และเป็นธรรมให้การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองได้และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำด้วยการพัฒนาฝีมือ มีระบบสวัสดิการและระบบความปลอดภัยในการทำงานที่ได้มาตรฐาน สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรลูกจ้างและนายจ้าง พัฒนาฝีมือแรงงานให้ได้มาตรฐาน มีวินัยและมีขีดความสามารถสอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ กระจายบริการสวัสดิการสังคมไปยังชนบท โดยสนับสนุนทุนดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยขยายบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงในทุกภูมิภาคเพื่อให้เกิดการพัฒนาชนบทเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยจะดำเนินการเร่งรัดการกระจายรายได้และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เร่งยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้

รัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 11 ธันวาคม 2539)

มีนโยบายเพื่อการอยู่ดีกินดีของประชาชนจะเร่งฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ให้มีการกระจายประโยชน์ของการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่ประชาชน ทุกกลุ่ม รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับการบริการที่ดี มีการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา และอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะดำเนินนโยบายสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ลดช่องว่างและขจัดความยากจนในประเทศให้ลดน้อยลง ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนสนับสนุนให้สถาบันการเงินมีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาหนี้สินนอกระบบ กระจายรายได้ กระจายแหล่งงาน และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

นโยบายด้านเกษตรกรรม รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาศักยภาพและความเป็นอยู่ของเกษตรกร และสร้างโอกาสการมีงานทำโดยมุ่งปรับโครงสร้างการเกษตรตามแนวทางเกษตรยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำผลิตผลทางการเกษตรมาสร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นด้วยการปลูกพืชเศรษฐกิจตามความต้องการของตลาด ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย ยกย่องราคาผลผลิตทางการเกษตรให้เป็นธรรมต่อเกษตรกร ส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมนอกภาคเกษตร สนับสนุนข้อมูลข่าวสารการเกษตร และปรับย้ายแรงงานภาคเกษตรให้ไปอยู่ในภาคอื่นตามความเหมาะสม รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร เร่งรัดการปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากจนและไม่มีที่ดินทำกินเพียงพอ แก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกรทั้งในระบบและนอกระบบด้วยการจัดสรรเงินสนับสนุน เพื่อเปลี่ยนหนี้ให้เข้าสู่ระบบ ตลอดจนสนับสนุนสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ เงื่อนไขผ่อนปรนและขยายเวลาการชำระหนี้ให้เหมาะสม สนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรมีการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นองค์กรสร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี พัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคมให้มั่นคง ตลอดจนส่งเสริมวัฒนธรรมให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา ศักยภาพของคนและเป็นพลังใน การพัฒนาประเทศ การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองได้และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มุ่งมั่นที่จะพัฒนาชนบท และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น โดยขยายบริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงในทุกภูมิภาคเพื่อ ให้การพัฒนาชนบทเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยจะดำเนินการเร่งรัดการกระจายรายได้และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ด้วยการส่งเสริมการดำเนิน

โครงการพัฒนาในพื้นที่อนุภาค พื้นที่ชายแดน พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ตลอดจนกระจายอุตสาหกรรมและการลงทุนไปสู่ภูมิภาคและชนบท

รัฐบาลนายชวน หลีกภัย (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2540)
 รัฐบาลต้องเร่งรัดแก้ไข คือ ปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และปัญหามาตรฐานการครองชีพ หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือผ่อนหนักให้เป็นเบาอย่างทันที่ก็จะทำลายความมั่นคงของประเทศได้ รัฐบาลจึงมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ด้วยการระดมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชาติ เพื่อให้เกิดพลังในการแก้ไขอย่างสมบูรณ์ เพราะถ้าพึ่งรัฐบาลฝ่ายเดียวย่อมไม่สามารถผลักดันให้บรรลุผลสำเร็จโดยเร็วได้ จำต้องอาศัยความตระหนักร่วมกันในปัญหาและความเข้าใจในแนวทางการแก้ปัญหา แล้วร่วมมือกันอย่างจริงจังทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยถือประโยชน์และอนาคตของชาติเป็นเป้าหมายหลัก โดยมีนโยบาย

1. นโยบายเร่งด่วน : การเสริมสร้างเสถียรภาพและความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจ
2. นโยบายในระยะปานกลาง : การปรับโครงสร้างและการพัฒนาสังคม

รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2544) ประชาชนทุกระดับได้รับความเดือดร้อน อันเกิดมาจากมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ซึ่งเป็นผลมาจากการตกงาน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ กำลังซื้อของคนในประเทศตก รัฐบาลจึงตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย นำไปสู่การพอมือพอกิน และเหลือจากนั้น จึงนำไปสู่การสร้างชีวิตใหม่ โดยใช้กลไกทุกส่วนของภาครัฐในการสร้างโอกาสให้ประชาชนใช้ทุนการปัญญา ศักยภาพส่วนตัว และสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำงานอย่างเต็มที่ เมื่อประชาชนมีรายได้ก็จะทำให้ครอบครัวมีรายได้ และประเทศชาติมีรายได้ ซึ่งจะกลายเป็นฐานภาษีใหม่ให้รัฐมีรายได้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การลดภาระหนี้สินของประเทศในโอกาสต่อไป

นโยบายเพื่อช่วยเหลือคนจน ได้แก่ การพักชำระหนี้เกษตร 3 ปี โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โครงการ SMEs และมีการตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.)

ยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.)

มี 2 ลักษณะ คือ

1. ยุทธศาสตร์พระราชทาน คือ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนให้บรรลุผลโดยเร็ว

2. ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความยากจนตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบและยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ซึ่งสรุปไว้ 5 ประการ คือ

2.1 ความมุ่งมั่นและปณิธานแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของรัฐบาล

2.2 จัดการเรื่องปัญหาคความเดือดร้อน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาทรัพยากรและอาชีพ

2.3 จัดการเรื่องปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การศึกษา กฎหมาย ระเบียบและการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมิให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาคความยากจน มุ่งเน้นการสร้างเสริมนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหาคความยากจน และการพัฒนาการอุตสาหกรรมและการบริการ

2.4 สร้างระบบคุ้มครองและประกันสังคม เพื่อส่งเสริมคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส และป้องกันมิให้ปัญหาคความยากจนที่ได้รับการแก้ไขกลับคืนมาอีก

2.5 พัฒนาระบบราชการทุกระดับมิให้เป็นภาระต่อประชาชน ประเทศชาติ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

หลังจากนั้น ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการต่างๆ เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ เช่น การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย การแก้ไขปัญหาคหนี้สิน การพิจารณาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การศึกษา กฎหมาย ระเบียบและการปฏิบัติ รวมทั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืน การดำเนินงานตามแผนงานได้วางเป้าหมายไว้ดังนี้

ระยะที่ 1 (2547) ขึ้นตอนการรณรงค์และแก้ปัญหาคเร่งด่วนให้ภาคประชาชนตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ สนับสนุนการสำรวจทะเบียน การรวบรวมสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาคความยากจน การสร้างยุทธศาสตร์แนวทาง และกลไกแก้ปัญหาคแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดนำร่อง

ระยะที่ 2 (2548-2549) ขึ้นตอนขยายผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการแก้ไขปัญหาคความยากจน และการสรุปทริเณความรู้ที่เกิดขึ้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน และขยายประชาสังคมได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระยะที่ 3 (2550-2551) การสร้างความยั่งยืนในการแก้ปัญหาค สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบคุ้มครองทางสังคม กองทุนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ร่วมเสนอ/ดำเนินการแก้ไขปัญหาคเชิงระบบและโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และการแก้ไขปัญหาคความยากจน

รัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 23 มีนาคม 2548)

นโยบายของรัฐบาล การสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคง ก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยชาติและประชาชนชาวไทยทุกคน โดยรัฐบาลจะดำเนินนโยบายแก่ประการ ดังต่อไปนี้

1. นโยบายขจัดความยากจน
2. นโยบายพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
3. นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้
4. นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
6. นโยบายพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
7. นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตยและกระบวนการประชาสังคม
8. นโยบายรักษาความมั่นคงของรัฐ
9. นโยบายตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

การแก้ปัญหาความยากจนมีหลายระดับ คือ บุคคล ชุมชนและประเทศ ระดับบุคคล เน้นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส เพิ่มช่องทางการเข้าถึงทุน ซึ่งรวมถึงเงินทุน ภูมิสิทธิ์ ที่ดิน และองค์ความรู้โดยเร่งรัดการกระจายภูมิสิทธิ์ที่ดิน ขยายโอกาสเข้าสู่ทุนผ่านระบบการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน รวมทั้งส่งเสริมระบบสหกรณ์และกระบวนการเรียนรู้ในการเกษตรตาม แนวทฤษฎีใหม่ ระดับชุมชน รัฐบาลดำเนินการเสริมสร้างขบวนการชุมชนเข้มแข็ง และพุดถึง โครงการต่าง ๆ เช่น โรงสี โรงปุ๋ยอินทรีย์ สหกรณ์ การบริหารจัดการขนส่งสินค้าเกษตร ระบบ การตลาด รวมทั้งโครงการ SML (Small, Medium, Large) หรืองบประมาณชุมชน ซึ่งจัดสรร งบประมาณเพื่อนำไปใช้อะไรก็ได้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามที่ชุมชนเห็นชอบ ชุมชนเล็กได้ 200,000 บาท ขนาดกลางได้ 250,000 บาท ขนาดใหญ่ได้ 300,000 บาท นอกจากนี้ยังมีโครงการที่ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยตรงอีกหลายโครงการ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาแล้งซ้ำซาก ที่รู้จักกันในนาม “โครงการพัฒนาโครงข่ายน้ำและการเกษตรแบบบูรณาการ” (น้ำแก้วน)

รัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2551)
จะดำเนินมาตรการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการ โดยดูแล ดังต่อไปนี้

1. เสถียรภาพของค่าเงินบาท ระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และราคาพลังงานให้อยู่ ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคและผู้ผลิต พร้อมทั้งจัดหาสินค้าราคาประหยัด

จำหน่ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้มี รายได้น้อย

2. เพิ่มศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแหล่งเงินหมุนเวียนในการลงทุน สร้างงานและอาชีพ สร้างรายได้และลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน พัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีการบริหารจัดการที่ดี ให้สามารถยกระดับเป็นธนาคารหมู่บ้านและชุมชน

3. จัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร (Small Medium Large: SML) ให้ครบทุกหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง และพัฒนาโครงการที่จะก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน พัฒนาสินทรัพย์ชุมชน อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐท้องถิ่น และจังหวัด อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สานต่อโครงการธนาคารประชาชน เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย สร้างทางเลือกและลดการพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยตนเอง

5. สนับสนุนสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสในการลงทุนและสร้างรายได้ ผ่านสถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

6. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะสนับสนุนให้ชุมชนเข้าถึงองค์ความรู้สมัยใหม่ แหล่งเงินทุน และพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการและการตลาด เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7. พักหนี้ของเกษตรกรรายย่อยและยากจนที่ผ่านกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง

8. สร้างระบบประกันความเสี่ยงให้เกษตรกร เพื่อลดความเสี่ยงอันเนื่องมาจากผลกระทบความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และสร้างกลไกในการสร้างเสถียรภาพราคาของสินค้าเกษตรที่เป็นธรรม

9. สร้างโอกาสให้ประชาชน ได้มีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง เช่น โครงการ “บ้านเอื้ออาทร” “บ้านรัฐสวัสดิการ” และ “ที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นครั้งแรก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑลด้วยระบบขนส่งมวลชนได้อย่างสะดวก

รัฐบาลนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อ 7 ตุลาคม 2551)

จะดำเนินการแก้ไขปัญหา

1. แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการเนื่องจากภาวะภัยธรรมชาติ ภาวะเงินเฟ้อ และราคาน้ำมัน โดยให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติทั้งในด้านเงินทุนและการสร้างอาชีพ ดูแลระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และราคาพลังงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคและผู้ผลิต รักษาเสถียรภาพของราคาพลังงานในประเทศไม่ผันผวนจนเกินไป แม้ราคาพลังงานของโลกจะผันแปรมาก พร้อมกับส่งเสริมการประหยัดพลังงาน และเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือก เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

2. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างโอกาสทางอาชีพ การดูแลและจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นและสงเคราะห์ดูแลสังคมในชุมชน โดยจะเร่งรัดดำเนิน โครงการเพิ่มศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีการบริหารจัดการที่ดี ผลักดันให้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลและการจัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านและทุกชุมชนอย่างมีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในระยะยาว

3. สนับสนุนสินเชื่อรายย่อยให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยสานต่อโครงการธนาคารประชาชนเพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย สร้างทางเลือกและลดการพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ สร้างผู้ประกอบการใหม่ และสนับสนุนสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจ ผ่านสถาบันการเงินของรัฐ

4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยสนับสนุนให้ชุมชนเข้าถึงองค์ความรู้สมัยใหม่ แหล่งเงินทุน และพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการ คุณภาพมาตรฐานสินค้าและการตลาด เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการผลิตระหว่างชุมชน และเชื่อมโยงภาคเอกชนให้มี ส่วนร่วมสนับสนุนผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน

5. ส่งเสริม“โครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค”

6. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตร โดยการแปรรูปที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล เพื่อเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตร และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหารตามมาตรฐานสากล เร่งรัดการเจรจาข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อป้องกันมาตรการกีดกัน

ทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี รวมทั้งให้มีระบบป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค ตลอดจนสนับสนุนการแปรรูปสินค้าเกษตรในชุมชน

7. ส่งเสริมการทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ในระดับชุมชนตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านอาหาร ส่งเสริมการขยายกระบวนการเรียนรู้ระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร โครงการอาหารกลางวัน และธนาคาร โคกระบือตามแนวพระราชดำริ โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางด้วยตนเอง

รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 30 ธันวาคม 2551)

มีนโยบาย

1. การรักษาและเพิ่มรายได้ของประชาชน

1.1 ร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินมาตรการชะลอการเลิกจ้างและป้องกันการขยายตัวของการเลิกจ้างในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยใช้มาตรการจูงใจเพื่อลดภาระของภาคเอกชนในการชะลอการเลิกจ้างงาน

1.2 ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเฉพาะหน้า เพื่อรองรับปัญหาแรงงานว่างงานจากภาคอุตสาหกรรมและนักศึกษาจบใหม่ โดยจัดโครงการฝึกอบรมแรงงานที่ว่างงานประมาณ 500,000 คน ในระยะเวลา 1 ปี ตามกลุ่มความถนัดและศักยภาพ และรองรับแรงงานกลับสู่ภูมิลำเนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่วิสาหกิจและธุรกิจชุมชน

1.3 เร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ถูกเลิกจ้างและผู้ว่างงาน อันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการดูแลให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้ตามกฎหมายโดยเร็ว การหางานใหม่ การส่งเสริมอาชีพอิสระ การสร้างงาน และการเพิ่มพูนทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพ รวมทั้งการจัดสวัสดิการที่จำเป็น

1.4 สร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ รวมทั้งขยายเพดานให้กู้ยืมจากกองทุนผู้สูงอายุเป็น 30,000 บาทต่อราย

1.5 เพิ่มมาตรการด้านการคลัง เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชนและกระตุ้นธุรกิจ ในสาขาที่ได้รับผลกระทบ

1.6 สร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก โดยการจัดตั้งกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง และจัดสรรเงินเพิ่มเติมให้จากวงเงินที่เคยจัดสรรให้เดิม เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำและพัฒนาศูนย์บริการธรรมชาติระดับชุมชน ลดต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเร่งรัดและลดขั้นตอนของภาครัฐเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างรวดเร็ว

1.7 ดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรผ่านกลไกและเครื่องมือของ รัฐให้มีประสิทธิภาพ และเร่งสร้างระบบประกันความเสี่ยงทางการเกษตร ทั้งระบบประกันความ เสี่ยงราคาพืชผลผ่านกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตรและระบบประกันภัยพืชผลอัน เนื่องมาจากภัยธรรมชาติ

1.8 เร่งรัดและพัฒนาตลาดและระบบการกระจายสินค้าของสินค้าเกษตรและสินค้า ชุมชน เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออก

1.9 จัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเสนอ นโยบาย และวางแผนพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นระบบ และมีระบบการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของ เกษตรกร รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

1.10 ส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั่วประเทศให้ ปฏิบัติงานเชิงรุก ในการส่งเสริมสุขภาพในท้องถิ่นและชุมชน การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ การดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล และการเฝ้าระวังโรคในชุมชน โดยจัดให้มีสวัสดิการค่าตอบแทน ให้แก่ อสม.เพื่อสร้างแรงจูงใจหนุนเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

2. การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน

2.1 ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลัก ให้แก่ทุกโรงเรียน จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรีให้ทันปีการศึกษา 2552 และ สนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อลดเขยรายการต่างๆ ที่โรงเรียนเรียกเก็บจากผู้ปกครอง

2.2 กำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ ให้มีราคาที่เป็นธรรม สะท้อนต้นทุนอย่างเหมาะสม และไม่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

2.3 ดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ในส่วนของการเดินทาง ก๊าซหุงต้ม และบริการด้านสาธารณูปโภค โดยปรับปรุงมาตรการที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับสภาวะ ทางเศรษฐกิจ และอยู่บนหลักการของการใช้และบริโภคอย่างประหยัด

2.4 ใช้กองทุนน้ำมันในการรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้น้ำมันอย่าง

2.5 แก้ไขปัญหาความยากจน โดยการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ เช่น การปลูกป่า สร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและแหล่ง เงินทุนอื่น ๆ ในระดับชุมชน ให้มีกลไกที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและให้ชุมชนสามารถตัดสินใจ และนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้

2.6 ปรับโครงสร้างหนี้ภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การลดหนี้หรือยืดเวลาชำระหนี้ หรือลดอัตราดอกเบี้ย หรือพักชำระดอกเบี้ย

2.7 เร่งรัดปรับปรุงแก้ไขปัญหาคุณภาพการอยู่อาศัย คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเฉพาะชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้น โดยปรับปรุงคุณภาพและขยายการให้บริการสาธารณูปโภคให้ทั่วถึง ปรับปรุงการบริหารจัดการองค์การภาครัฐด้านการเคหะและการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัยได้น้อยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร รวมถึงพิจารณาจัดตั้งองค์กรในลักษณะดังกล่าวเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การดูแลคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้ดียิ่งขึ้น

2.8 สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเน้นบทบาทของสถาบันทางสังคม ชุมชน และเป็นเครือข่ายในการคุ้มครองทางสังคมและการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมการนำศักยภาพผู้สูงอายุมาใช้ในการพัฒนาประเทศ การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาสู่สังคม ส่งเสริมการออม และสร้างระบบประกันสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมั่นคง

2.9 ให้ความสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภคในทุกมิติ โดยการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจ จัดตั้งองค์กรอิสระผู้บริโภค บังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่ให้การคุ้มครองดูแลผู้บริโภคโดยเคร่งครัด รวมทั้งการใช้กลไกทางกฎหมายในการป้องกันการเอาเปรียบผู้บริโภคในด้านอื่น ๆ เช่น การโฆษณาเกินเวลา การโฆษณาแฝงหรือการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น

2.10 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 23 สิงหาคม 2554)
มีนโยบาย

1. ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค

2. พักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท อย่างน้อย 3 ปี และปรับโครงสร้างหนี้สำหรับผู้ที่มีหนี้เกิน 500,000 บาท รวมทั้งจัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพและแผนการปรับโครงสร้างการผลิตอย่างครบวงจร เพื่อสร้างโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการมีรายได้ที่มั่นคงและสามารถใช้หนี้คืน

3. ดำเนินการให้แรงงานมีรายได้เป็นวันละไม่น้อยกว่า 300 บาท และผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีรายได้เดือนละไม่น้อยกว่า 15,000 บาทอย่างสอดคล้องกับผลิตภาพและประสิทธิภาพของบุคลากร รวมทั้งมีมาตรการเพื่อลดภาระแก่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบเพื่อให้แรงงานและบุคลากรสามารถดำรงชีพได้อย่างมีศักดิ์ศรีและคุณภาพชีวิตที่ดี

4. จัดให้มีเบี้ยยังชีพรายเดือนแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60 – 69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70 – 79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท

5. ให้มีมาตรการภาษีเพื่อลดภาระการลงทุนสำหรับสิ่งจำเป็นในชีวิตของประชาชนทั่วไป ได้แก่ บ้านหลังแรกและรถยนต์คันแรก

6. ปรับลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้เหลือร้อยละ 23 ในปีพ.ศ.2555 และลดลงเหลือร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2556 เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน ขยายฐานภาษี และรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

7. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนสินเชื่อรายย่อย โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงเพิ่มสวัสดิการของรัฐเพื่อเป็นการดูแลสังคมในชุมชน จัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน โดย

7.1 เพิ่มเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอีกแห่งละ 1 ล้านบาท

7.2 จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีวงเงินเฉลี่ยจังหวัดละ 100 ล้านบาท

7.3 จัดตั้งกองทุนตั้งตัวได้ในวงเงินประมาณ 1,000 ล้านบาท ต่อสถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมโครงการ สนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อให้สามารถกู้ยืมเพื่อการสร้างอาชีพผนวกกับกลไกของ “หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ” ในสถานศึกษาโดยมุ่งให้เกิดวิสาหกิจนวัตกรรมใหม่ที่จะเป็นกลไกใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

8. จัดสรรงบประมาณเข้ากองทุนพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (SML) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นจำนวนเงิน 300,000 บาท, 400,000 บาท และ 500,000 บาท ตามลำดับขนาดของหมู่บ้าน เพื่อให้หมู่บ้านบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง

9. ยกเว้นราคาสินค้าเกษตรและให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยดูแลราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพที่เหมาะสม คำนึงถึงกลไกการตลาดโลก โดยใช้วิธีบริหารจัดการทางการตลาดและกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้า รวมทั้งผลักดันให้เกษตรกรสามารถขายสินค้าเกษตรได้ในราคาสูงเพียงพอเมื่อเทียบกับต้นทุน และนาระบบรับจํานำสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร เริ่มต้นจากการรับจํานำข้าวเปลือกเจ้าและข้าวเปลือกหอมมะลิ ความชื้นไม่เกินร้อยละ 15 ที่ราคาเกี่ยวละ 15,000 บาท และ 20,000 บาทตามลำดับ

10. จัดให้มีการเยียวยาความเสียหายของพืชผลจากภัยธรรมชาติให้แก่เกษตรกร การจัดทำระบบทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรให้สมบูรณ์ และการออกบัตรเครดิตสำหรับเกษตรกร

จะเห็นได้ว่าปัญหาความยากจนเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญเข้ามาแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน และเพิ่มศักยภาพ โอกาสของคนไทยในการพึ่งตนเองให้ได้รับโอกาสในการศึกษา และบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับกลไกภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาความยากจนมีหลายระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับชุมชนและระดับประเทศ

ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาความยากจนที่มุ่งจัดการแก้ปัญหาอย่างองค์รวม เชื่อมโยงกันเป็นระบบ ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,ม.ป.ป.)

1. เสริมสร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึง
2. สร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพของคนจน
3. พัฒนาโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตแก่คนยากจน โดยการปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานให้เข้าถึงกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้อย่างแท้จริง
4. พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งเพื่อสร้างศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถให้คนยากจนสามารถก่อร่างสร้างตัวและพึ่งตนเองได้มากขึ้น
5. ปรับระบบการบริหารภาครัฐให้เอื้อต่อการสร้างโอกาสให้คนยากจนที่มีความชัดเจนของกลุ่มเป้าหมายคนยากจนในแต่ละพื้นที่
6. เร่งปฏิรูปกฎหมายและปรับกฎระเบียบให้คนจนได้รับโอกาส สิทธิ และความเสมอภาคในด้านต่าง ๆ

4. กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์

โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการบริโภคของเคนส์ หรือบางครั้งเรียกว่า **สมมติฐานรายได้สมบูรณ์** (absolute income hypothesis) มีรากฐานมาจาก The General Theory of Employment, Interest, and Money ของจอห์น เมย์-นาร์ด เคนส์ โดยเคนส์เชื่อว่ารายจ่ายในการบริโภคเป็นฟังก์ชันคงที่ต่อรายได้ที่จับจ่ายใช้สอยได้จริง (Yd) โดยที่รายได้ที่จับจ่ายใช้สอยได้จริงในแบบจำลองอย่างง่าย หมายถึงรายได้ประชาชาติลบด้วยภาษีตนเอง) เคนส์ไม่ปฏิเสธว่าตัวแปรอื่น ๆ นอกจากรายได้มีผลกระทบต่อการบริโภคเหมือนกัน แต่เขาเชื่อว่ารายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการบริโภค ตามแนวคิดของเคนส์นั้น ความต้องการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะมีการบริโภคมกกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ แทนด้วยสมการ ดังนี้ (พจนานุกรม อู๋ยานนท์, 2555, หน้า 9-7 ถึง 9-8) สมการฟังก์ชันการบริโภคเป็นสมการเส้นตรงซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

$$C = a + bYd$$

$$b = MPC \text{ โดยที่ } 0 < MPC < 1 \text{ และ } a > 0$$

โดยที่ C หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (หรือที่เรียกด้วยย่อคือ C) หมายถึง ค่าใช้จ่ายของทุกคนหรือทุกครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งก็คือ การบริโภคมวลรวมนั่นเอง (aggregate consumption) เมื่อหักการบริโภคออกจากรายได้แล้ว ส่วนที่เหลือคือการออมมวลรวม (aggregate saving) ซึ่งหมายถึง การออมของทุกครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจนั่นเอง

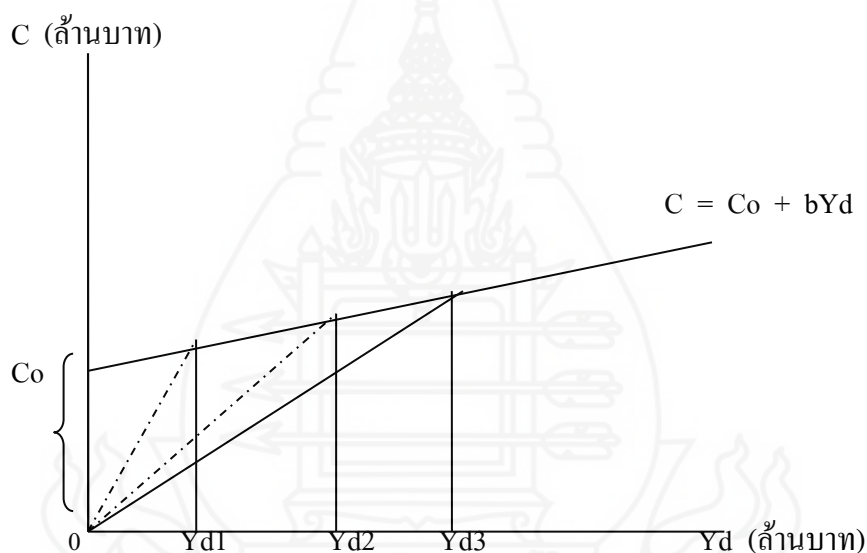
a หรือ C_0 หมายถึง การบริโภคอิสระ (autonomous consumption) หรือเป็นการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ (นั่นคือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคขั้นต่ำสุดที่จำเป็น เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้แม้ว่าไม่มีรายได้เลย)

b หมายถึง ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume : MPC) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายได้ 1 หน่วย ค่า MPC หรือ b จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 (สมมติว่า b = 0.9 หมายความว่า เมื่อหน่วยครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท การบริโภค จะเพิ่มขึ้น 0.90 บาท) ส่วนของรายได้ที่เหลือจะเก็บในรูปของเงินออม

$$b = \frac{\Delta C}{\Delta Y_d} = \text{MPC} = \text{ความชัน (slope) ของเส้นการบริโภค}$$

Y_d หมายถึง รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ของบุคคลหรือรายได้ที่อยู่ในมือของบุคคลภายหลังการหักภาษี (disposable income or income after taxes)

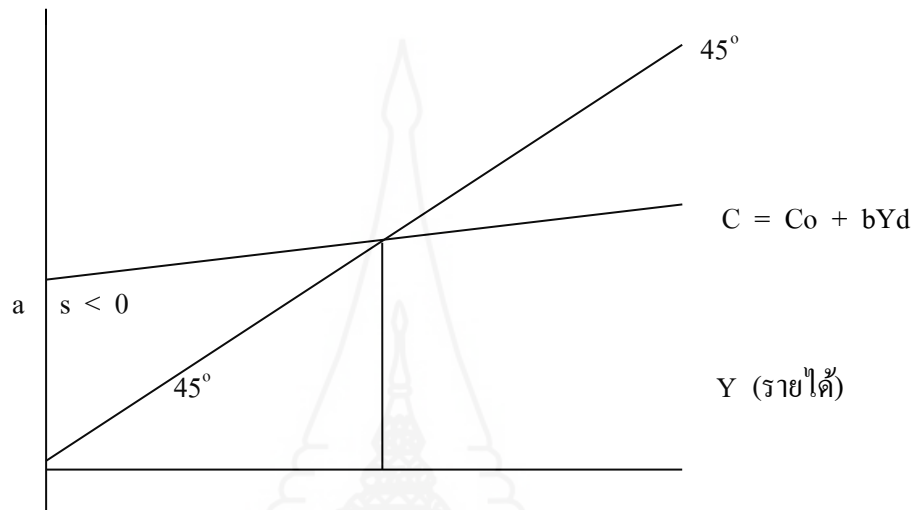
ภาพที่ 2.1 ต่อไปนี้ แสดงถึง ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์ ซึ่งมาจากสมการ $C = a + bY_d$ เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้น ประชาชนหรือครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเมื่อคิดเป็นร้อยละของรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ (disposable income) ลดลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น การบริโภคก็เพิ่มขึ้นด้วย แต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้

ภาพที่ 2.1 ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์

ตามแนวคิดของเคนส์นั้น ความต้องการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีรายได้สูง จะมีการบริโภคมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ

C (การบริโภค)

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้

จากภาพที่ 2.2 สมการ $C = C_0 + bY_d$ แสดงให้เห็นว่าที่ระดับรายได้ต่ำ ๆ การบริโภคมีค่ามากกว่ารายได้และที่ระดับรายได้สูง ๆ การบริโภคจะมีค่าน้อยกว่ารายได้ เส้นตรง 45° มีความชันเท่ากับ 1 เป็นเส้นตรงที่แสดงให้เห็นว่าระดับรายได้มีค่าเท่ากับการบริโภคที่ระดับรายได้ต่ำ เส้นการบริโภคจะอยู่เหนือเส้นตรง 45° ฉะนั้น การบริโภคจะมากกว่ารายได้ซึ่งหมายความว่า หน่วยครัวเรือนจะต้องนำเงินออมออกมาใช้จ่ายและที่ระดับรายได้สูงเส้นการบริโภคจะอยู่ต่ำกว่าเส้นตรง 45° หน่วยครัวเรือนจะมีรายได้เหลือเก็บ

การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้เท่านั้น

$$C = f(Y_d)$$

C และ Y_d มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

$$Y_d \uparrow \rightarrow C \uparrow \quad \text{หรือ} \quad Y_d \downarrow \rightarrow C \downarrow$$

โดยที่ $Y_d =$ รายได้สุทธิที่บุคคลได้รับ (disposable income)
คือ รายได้หลังหักภาษีหรือรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง

$$Y_d = Y - T$$

และ $Y_d = C + S$

หรือ $S = Y_d - C$ (ดังนั้นการออมคือรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภค)

ปัจจัยที่กำหนดการบริโภคและการออม

1. รายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income)
2. สินทรัพย์ของผู้บริโภค
3. สินค้าคงทนที่ผู้บริโภคมีอยู่
4. การคาดการณ์ของผู้บริโภค
5. สินเชื่อเพื่อการบริโภคและอัตราดอกเบี้ย
6. ค่านิยมทางสังคม (Social Value)
7. อัตราเพิ่มของประชากรและโครงสร้างของอายุประชากร

ทฤษฎีตัวทวีของเคนส์ จะพิจารณาว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายอิสระ (\bar{A}) แล้วจะมีผลต่อดุลยภาพผลิตอย่างไรบ้าง (ΔAD) ตัวทวี คือ ค่าที่บอกให้ทราบว่ารายได้จะเปลี่ยนแปลงไปกี่เท่าของการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 2.3 แสดงการทำงานของตัวทวี

รอบที่	การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์	การเพิ่มขึ้นของผลผลิต	การเพิ่มขึ้นของรายได้
1	$\Delta \bar{A}$	$\Delta \bar{A}$	$\Delta \bar{A}$
2	$b \Delta \bar{A}$	$b \Delta \bar{A}$	$(1+b) \Delta \bar{A}$
3	$b^2 \Delta \bar{A}$	$b^2 \Delta \bar{A}$	$(1+b+b^2) \Delta \bar{A}$
			$1/1-b \Delta \bar{A}$
1	1	1	1
2	0.7	0.7	1.7
3	0.49	0.49	2.19

สมมติว่า รายจ่ายอิสระเพิ่มขึ้น 1 บาท ($\Delta \bar{A}$) เพื่อเป็นการตอบสนองต่อการเพิ่มขึ้น ดังนั้น ระดับผลผลิตหรือรายได้จะเพิ่มขึ้น 1 บาท เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้น โดยมีค่า b เป็นตัวบอกว่าการบริโภคจะเป็นเท่าใด ดังนั้น มูลค่าของผลผลิตหรือรายได้จะเพิ่มขึ้น $1 + b$ จะส่งผลให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้นต่อไปอีก และกระบวนการการบริโภคต่อไปเรื่อย ๆ นี้ จะเกิดขึ้นไม่สิ้นสุด ดังแสดงในตาราง 1.1 โดยเริ่มต้นจากรอบที่ 1 เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ จำนวน $\Delta \bar{A}$ ทำให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น $\Delta \bar{A}$ การเพิ่มขึ้นของผลผลิตเท่ากับเป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้ ดังนั้น โดยอาศัยสมการการบริโภค $C = a + bY$ จะส่งผลให้การบริโภคเพิ่มเป็นจำนวน $b(\Delta \bar{A})$ แล้วสมมติอีกว่าผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในรอบที่ 2 ดังนั้น ผลผลิตจึงเพิ่มขึ้นเท่ากับ $b(\Delta \bar{A})$ แล้วส่งผลให้รายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้นในรอบที่ 3 เป็นจำนวน $b(b \Delta \bar{A}) = b^2 \Delta \bar{A}$ ให้สังเกตว่าในรอบที่ 3 การเพิ่มขึ้นของการบริโภคจะมีค่าเล็กกว่าการเพิ่มขึ้นของการบริโภคในรอบที่ 2 เพราะค่า b^2 มีค่าน้อยกว่า ค่า b ผลสรุปนี้สามารถดูได้จากส่วนล่างของ ตารางที่ 1 ที่สมมติให้ ค่า $b = 0.7$ กระบวนการบริโภคของแต่ละรอบในรูปของผลบวก อุปสงค์มวลรวม (AD) จะเพิ่มขึ้นดังนี้

$$\begin{aligned} \Delta AD &= \Delta \bar{A} + b \Delta \bar{A} + b^2 \Delta \bar{A} + \dots \\ &= \Delta \bar{A} (1 + b + b^2 + \dots) \end{aligned}$$

แต่ $b < 1$ ผลบวกของอนุกรมข้างต้นจะมีค่า $= 1/1 - b$

$$\Delta AD = 1/1 - b \Delta \bar{A} = \Delta Y$$

จะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์มวลรวมจะมีค่าเท่ากับตัวคูณทวีกับการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ ค่าตัวทวี มีค่า = $1/1 - b$ และมีค่า > 1 ($1/1 - b > 1$) ดังนั้นเมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ 1 บาท จะทำให้ผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 1 บาท

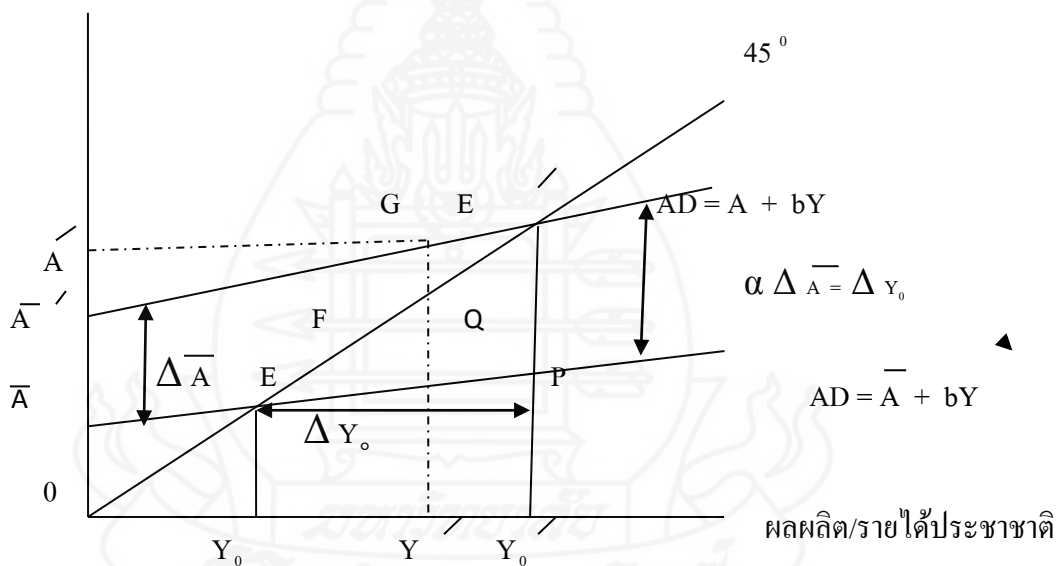
$$\text{ตัวทวี } (\alpha) = 1/1 - b > 1$$

หรือค่าตัวทวี (α)

$$\Delta Y_0 = 1/1 - b \Delta \bar{A} \quad (\Delta Y_0 = \alpha \Delta \bar{A})$$

$$\Delta Y_0 / \Delta \bar{A} = 1/1 - b$$

AD (อุปสงค์มวลรวม)

ภาพที่ 2.3 กระบวนการทำงานของตัวทวี

กระบวนการทำงานของตัวทวี สามารถแสดงได้ด้วยกราฟดังกล่าว จุดดุลยภาพเริ่มต้นที่จุด E มีระดับรายได้เท่ากับ Y_0 กรณีที่มีการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ \bar{A} เป็น \bar{A}' เส้น AD ขยับขึ้นขนานกับเส้น AD เดิม ที่ระดับผลผลิต Y_0' จะเกิดอุปสงค์ส่วนเกินเป็นจำนวน $\Delta \bar{A}$ หน่วยธุรกิจจะตอบสนองโดยเพิ่มผลผลิตสูงขึ้นเป็น Y เมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้นทำให้อุปสงค์มวลรวมเพิ่มขึ้นจนอยู่ที่จุด G ซึ่งมีระดับอุปสงค์มวลรวมเท่ากับ A ทำให้ช่องว่างระหว่างอุปสงค์มวลรวมกับผลผลิตมีขนาด

ลดลงเหลือ FG และเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น จะชักจูงให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้นจนทำให้มีการปรับตัวของผลผลิตต่อไปจนกระทั่งถึงจุดดุลยภาพใหม่ที่ Y_0' การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตจึงมีค่าเท่ากับ $\Delta Y_0' = Y_0' - Y_0$ ขนาดของการเปลี่ยนแปลงนี้จะมากขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ปัจจัย คือ ขนาดของรายจ่ายอิสระที่เพิ่มขึ้นและค่าโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) หรือค่า b จากภาพพบว่า การเปลี่ยนแปลงในระดับผลผลิตดุลยภาพมีขนาดมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในรายจ่ายอิสระ ($\Delta \bar{A} < \Delta Y_0'$ หรือระยะ EQ เล็กกว่า EP)

จึงสรุป การทำงานของตัวทวี ดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ ($\bar{A} = a + I$) จะมีผลทำให้ระดับดุลยภาพของรายได้เพิ่มขึ้น ($\bar{A} \uparrow \rightarrow Y_0 \uparrow$)
2. การเพิ่มขึ้นของรายได้ได้จากผลคูณของค่าตัวทวีกับขนาดของรายจ่ายอิสระที่เพิ่มขึ้น ($\Delta Y_0 \uparrow = \alpha \Delta \bar{A} \uparrow$)
3. ถ้าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคมีค่าสูงจะมีผลทำให้ค่าตัวทวีสูงขึ้นตามไปด้วย (MPC \uparrow หรือ ค่า b $\rightarrow \uparrow 1/1-b$ หรือ α)

ตัวทวีหรือตัวคูณ (Multiplier) คือ ตัวเลขที่คูณกับส่วนเปลี่ยนแปลงรายจ่ายมวลรวม เพื่อหาค่าการเปลี่ยนแปลงของ Y หรือรายได้ประชาชาติ เขียนรูปสมการ

$$\Delta Y = K (\Delta AD)$$

โดยที่ ΔY คือ การเปลี่ยนแปลงรายได้ดุลยภาพ

K คือ ค่าตัวทวี หรือตัวคูณ $\frac{\Delta Y}{\Delta AD}$

ΔAD คือ การเปลี่ยนแปลงรายจ่ายมวลรวมซึ่งประกอบด้วย C, I, G, X และ M

การเปลี่ยนแปลง AD อาจเกิดจาก C หรือ I เปลี่ยนแปลง หรือทั้ง 2 ตัว เปลี่ยนแปลง แต่ตามหลักการศึกษาเศรษฐศาสตร์ อยู่ภายใต้ข้อสมมติว่า สิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลง สิ่งอื่น ๆ คงที่ ดังนั้น

ถ้า ΔC I จะคงที่ เขียนสมการสั้น ๆ ได้

$$\Delta Y = K \Delta C$$

หรือถ้า ΔI C จะคงที่ เขียนสมการสั้น ๆ ได้

$$\Delta Y = K \Delta I$$

กระบวนการทำงานของตัวคูณ หรือตัวทวี

การทำงานของตัวทวีคูณ

การทำงานของตัวทวีคูณ ตามทฤษฎีของเคนส์ ตามความเข้าใจ สรุปได้ว่า เมื่อ I เพิ่มขึ้น หรือ G เพิ่มขึ้นมากกว่า รายรับจะมีผลทำให้รายได้ประชาชาติ (Y) เพิ่มขึ้น ไม่เพียงแต่ I และ G เพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นเท่ากับจำนวนนั้นคูณด้วยตัวคูณตัวหนึ่งเรียกว่า “ตัวทวีคูณ (Multiplier)” เนื่องจากรายจ่ายของคนหนึ่งจะกลายเป็นรายได้ของคนหนึ่ง เช่น นายแดงใช้จ่ายเงิน 1 ล้านบาท เพื่อซื้อรถยนต์ของนายดำ เมื่อได้ขายรถยนต์นายดำได้มีเงิน 1 ล้านบาท และได้นำเงินส่วนหนึ่งออกไปใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ อีกส่วนหนึ่งที่เหลือนายดำจะเก็บออมไว้ เงินที่นายดำได้ใช้จ่ายออกไปก็จะกลายเป็นรายได้ของคนอื่นต่อ ๆ ไป และ เมื่อทุกคนมีเงินที่ได้จะเก็บออมไว้ส่วนหนึ่งแล้วเงินที่จ่ายออกไปในการดำเนินชีวิตหรือในการใช้บริโภคจะลดลงเรื่อยๆ จนมีค่าใกล้ศูนย์

รอบการใช้จ่าย	การลงทุนที่เพิ่มขึ้น DI	รายได้ที่เพิ่มขึ้น DY	การบริโภคที่เพิ่มขึ้น DC /DY (MPC = 0.80)	การออมที่เพิ่มขึ้น DS /DY (MPC = 0.20)
รอบที่ 1		1,000,000	800,000	200,000
เงินลงทุนใหม่		800,000	640,000	160,000
รอบที่ 2		640,000	512,000	128,000
รอบที่ 3		512,000	409,600	102,000
รอบที่ 4		409,600	327,680	81,920
รอบที่ 5	1,000,000	327,680	262,144	65,536
รอบที่ 6		262,144	209,715.20	52,428.80
รอบที่ 7		209,715.20	167,772.16	41,943.04
รอบที่ 8		๑๖๗,๗๗๒.๑๖	๑๓๔,๒๑๗.๓๓	๓๓,๕๕๔.๘๓
รอบที่ 9		๑๓๔,๒๑๗.๓๓	๑๐๗,๓๗๓.๘๖	๒๖,๘๔๓.๔๖
รอบที่ 10		๑๐๗,๓๗๓.๘๖	๘๕,๘๙๙.๐๙	๒๑,๔๗๔.๗๖
รวมทั้งสิ้น	1,000,000	5,000,000	4,000,000	1,000,000

$$DY = K \cdot DI$$

$$K = \frac{1}{1 - MPC} = \frac{1}{1 - 0.08} = 5$$

$$DI = 1,000,000 \text{ บาท}$$

$$DY = 5 \cdot 1,000,000 = 5,000,000 \text{ บาท}$$

ข้อสังเกต

1. เป็นตัวทวีคูณเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรรายจ่ายอิสระ ซึ่งได้แก่ การลงทุนแบบอิสระ การใช้จ่ายรัฐบาล และการส่งออก
2. ตัวทวีคูณมีผลทางบวกและทางลบ กล่าวคือ
AD (เพิ่ม) \otimes Y (เพิ่ม) ทวี (+)
AD (ลด) \otimes Y (ลด) ทวี (-)
3. ค่าของตัวทวีคูณ ขึ้นอยู่กับค่าของ MPC
ถ้า MPC มีค่าสูง \otimes K จะมีค่าสูง
MPC มีค่าต่ำ \otimes K จะมีค่าต่ำ
MPC มีค่า = 1 \otimes K = μ
MPC มีค่า = 0 \otimes K = 1

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

มาลิกา ปัญญา (2547) ศึกษาผลของตัวทวีที่เกิดจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการใช้จ่ายในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งในระดับประเทศและในระดับภาค โดยการวิเคราะห์ถึงค่าตัวทวีคูณทางด้านเงิน โอนของภาครัฐ การศึกษานี้ได้หาค่าความโน้มเอียงจากการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal propensity to consume: MPC) จากความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และรายจ่ายต่อทั้งประชากรในระดับประเทศและในระดับภาค

จากการศึกษา พบว่า ผลของตัวทวีที่เกิดจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นนโยบายด้านการคลังของรัฐบาล ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นทั้งในระดับประเทศ

และในระดับภาค โดยมีค่าตัวทวีทางด้านเงินโอนของภาครัฐในระดับประเทศเท่ากับ 1.3 เท่า และในระดับภาคกลางเท่ากับ 1.2 เท่า ระดับภาคเหนือเท่ากับ 1.6 เท่า ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 1.3 เท่า และระดับภาคใต้เท่ากับ 2.6 เท่า

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า การใช้จ่ายเงินโอนของภาครัฐในโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น หากวิเคราะห์จากค่าตัวทวีก็จะพบว่าค่าตัวทวีก็จะพบว่าค่าตัวทวีที่ได้มีค่าต่างกัน โดยค่าตัวทวีในระดับประเทศ ภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าใกล้เคียงกัน ส่วนในภาคใต้มีค่าตัวทวีสูงกว่าค่าโดยรวมของประเทศและภาคอื่นๆ มาก ซึ่งอาจจะมีผลมาจากปัจจัยอื่น เช่น การกระจายรายได้

บุญชูป ต่งตระกูลศักดิ์ (2545) ศึกษาผลกระทบของมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ของประเทศ โดยวิเคราะห์ผลกระทบผ่านค่าตัวทวีแบบ Fixed Price Multipliers ที่ได้จากบัญชีเมตริกสังคม ปี 2541 ซึ่งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบ โดยมีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่าราคาสินค้าโดยเฉลี่ยในระบบเศรษฐกิจจะอยู่ในระดับคงที่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาล ถึงแม้ว่าข้อสมมติฐานนี้จะไม่ถูกต้องโดยทั่วไป แต่สามารถใช้ได้ถ้าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรภายนอกไม่ใหญ่มากนักเมื่อเทียบกับระบบเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าตัวทวีของการใช้จ่ายรัฐบาลเท่ากับ 1.04 หมายความว่า ในระยะสั้นการใช้จ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น 1 บาท ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาผลตอบแทนปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น 1.04 บาท ดังนั้นการใช้จ่ายของรัฐบาลภาคใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐ จำนวน 51,929 บาท ได้ช่วยให้ราคาตอบแทนปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น 53,833.58 ล้านบาท แต่กลับทำให้การกระจายรายได้ของประเทศลดลง เนื่องจากผลที่ได้จากการใช้จ่ายของรัฐบาลภายใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐฯตกอยู่กับกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงมากกว่า โดยครัวเรือนที่มีรายได้สูง 5 อันดับรายได้ของทุกกลุ่มครัวเรือน (เกษตร นอกภาคเกษตร และภาครัฐ) “ได้รับส่วนแบ่งถึงร้อยละ 87.9 ของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น

กรุณา มานะดี (2546) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาบ้านกุดไผ่นุ่น อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อ

1. ศึกษาผลกระทบของกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อการลงทุน รายได้ และการบริโภคของประชาชน
2. ศึกษาผลกระทบของกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อเศรษฐกิจหมู่บ้าน (อุปสงค์มวลรวม) และเปรียบเทียบเศรษฐกิจภายในหมู่บ้านระหว่างครัวเรือนที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านกับครัวเรือนที่ไม่ได้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

3. ศึกษาตัวทวีกับขนาดของรายจ่ายอิสระที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการเพิ่มรายได้
ของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ในภาพรวมปี 2546 ของหมู่บ้านมีรายได้ทุกประเภทลดลง 0.96 % เนื่องจากหมู่บ้าน
ประสบภัยธรรมชาติและราคาผลผลิตตกต่ำ แต่ค่าความโน้มเอียงของการบริโภค (MPC) เพิ่มขึ้น
โดยในปี 2544 มีค่า MPC = 0.398 ในปี 2546 มีค่า MPC = 0.469 ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05
การลงทุนเพิ่มขึ้น จำนวน 633,100 บาท

2. GDP หมู่บ้าน ปี 2546 จำนวน 11,014,478 บาท (คำนวณด้านรายจ่ายทั้งหมดในทาง
เศรษฐศาสตร์) เพิ่มขึ้นจากปี 2544 จำนวน 633,100 บาท คิดเป็น 6.10 % ของ GDP หมู่บ้าน สำหรับ
ครัวเรือนที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน รายจ่ายเพิ่มขึ้น 7.59 % เงินออมลดลง 9.34 % หนี้สินลดลง 4.26 %
ในช่วงเดียวกัน หากรวมหนี้สินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านด้วย ครัวเรือนจะมีหนี้สินเพิ่มขึ้น คิดเป็น
30.38 % สำหรับครัวเรือนที่ไม่กู้เงิน ในภาพรวม ปี 2546 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็น 1.01 %
รายจ่ายเพิ่มขึ้น 3.26 % เงินออมลดลง 7.06 % หนี้สินลดลง 4.64 % ในช่วงเดียวกัน

3. ในภาพรวมของหมู่บ้านได้ค่าตัวทวีเท่ากับ 1.88 เท่า ของขนาดรายจ่ายอิสระ
ที่เปลี่ยนแปลงไป (การบริโภคและการลงทุน) มีผลทำให้รายได้เปลี่ยนแปลงไป 1,191,962.40 บาท
ในช่วงเดียวกัน

การที่กองทุนหมู่บ้านเข้ามาในหมู่บ้านตามนโยบายของรัฐบาลนั้น เป็นผลดีกับ
ประชาชนทุกคนในหมู่บ้านนั้น เพราะส่วนหนึ่งของความยากจนของประชาชน คือ ไม่มีทุน
ประกอบอาชีพ มีโอกาสน้อย ด้อยการศึกษา ไม่มีข้อมูลในการประกอบอาชีพ ผลดีที่เกิดขึ้นกับ
ประชาชนจากกองทุนหมู่บ้าน มีดังนี้

1. เกิดการลงทุนในการประกอบอาชีพ
2. เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้น
3. การบริโภคของประชาชนเพิ่มขึ้น

อนек เขียวถาวร (2538) ได้เสนอว่า ลักษณะของการกระจายรายได้ (Pattern of
Income Distribution) ความโน้มเอียงที่จะใช้จ่ายอุปโภคบริโภคขึ้นอยู่กับลักษณะของการกระจาย
รายได้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ถ้าสามารถกระจายรายได้ทั่วถึงเกิดความเสมอภาคขึ้นเพียงใด
ระดับของความโน้มเอียงที่จะใช้จ่ายอุปโภคบริโภคก็สูงขึ้นเพียงนั้น ทั้งนี้เพราะการกระจายรายได้
ให้ทั่วถึงทำให้ประชากรมีรายได้ในระดับค่อนข้างต่ำมีรายได้สูงขึ้น และจะนำรายได้ไปใช้จ่าย
เพื่อการบริโภคบริโภคแทบทั้งสิ้น การออมทรัพย์จะมีอยู่น้อย ในทางตรงกันข้ามถ้าการกระจาย

รายได้ยังมีความเหลื่อมล้ำมากขึ้นเท่าใด ระดับความโน้มเอียงที่จะใช้จ่ายอุปโภคบริโภคก็จะยิ่งต่ำลง มาเท่านั้น เพราะกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำซึ่งมีจำนวนมากต้องกินอยู่อย่างอัตคัดขาดแคลน ส่วนผู้มีรายได้สูงก็จะไม่ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคเสียทั้งหมด แต่จะเก็บออมทรัพย์ที่เหลือ

โดยสรุปพบว่า การศึกษาที่ผ่านมาได้มีการประเมินผลกระทบการใช้จ่ายของภาครัฐ ต่อเศรษฐกิจ มหภาคผ่านค่าตัวทวี โดยวิธีการวิเคราะห์หลัก ๆ ได้แก่

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะศึกษาข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคลังด้านรายจ่าย และแนวโน้มการใช้จ่ายของรัฐบาล

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยอาศัยสมการถดถอยเชิงเดี่ยวและเชิงซ้อน ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

พงศ์เทพ พรศิริเจริญพันธ์ (2543) ศึกษาประสิทธิภาพโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจตามมาตรการการใช้จ่ายภาครัฐ วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปและข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจรวมถึงลักษณะ โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่จัดสรรมายังจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ศึกษาถึงแผนงานและโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจตามมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพื่อหาค่าตัวทวีทางด้านรายจ่ายรัฐบาล และประเมินประสิทธิภาพโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจจากการใช้เงินกู้ต่างประเทศตามมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของหน่วยงานราชการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สมการถดถอย

ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยส่วนใหญ่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรม และจากการใช้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการจัดสรรเงินเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการลงทุนและการสร้างงานเพื่อลดผลกระทบทางสังคมจากวิกฤตเศรษฐกิจมากที่สุด โดยผลการศึกษาทางด้านตัวทวีทางด้านรายจ่ายรัฐบาล พบว่ามีค่าเท่ากับ 3.2 เท่า ซึ่งส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางด้านรายได้เป็นเงิน 1,223.59 ล้านบาท และการจ้างงานของผู้มีการศึกษาเพิ่มขึ้น 1,474 ราย ในขณะที่ผลการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานราชการอาจจะประสบปัญหาบ้างในช่วงแรกของการดำเนินงาน เพราะมีระยะเวลาในการเตรียมการที่สั้น แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานโดยภาพรวมถือว่าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการใช้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

วินิจ บัวเจริญ (2548) ได้ศึกษาความพร้อมของกรมการกองทุนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า

1. กรรมการกองทุนมีความพร้อมในระดับค่อนข้างมาก ในด้านการวางแผน การตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล สำหรับด้านการปฏิบัติงาน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก และสมาชิกกองทุนมีความเห็นว่ากรรมการกองทุนมีความพร้อมอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้ง 4 ด้าน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของกรรมการกองทุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการกองทุน ประชาชนและสมาชิกกองทุน อาชีพและการดำรงตำแหน่งทางสังคม

3. ปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน ได้แก่ กรรมการขาดความรู้ด้าน เอกสารและระบบบัญชีเงินกองทุนไม่เพียงพอให้สมาชิกกู้ยืม สมาชิกขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบ กองทุนหมู่บ้าน ขั้นตอนการดำเนินงานมีมาก ขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน ขาดสถานที่ทำการที่ถาวรและกรรมการมีจำนวนมากเกินไป

จริยา วงศ์กำแหง (2550) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ กองทุนหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี มีประสิทธิภาพสูง ร้อยละ 10.44 ประสิทธิภาพปานกลาง ร้อยละ 19.28 และประสิทธิภาพต่ำ ร้อยละ 70.28

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี คือ 1) ปัจจัยด้านคณะกรรมการ ได้แก่ ภาวะผู้นำของคณะกรรมการ ประสบการณ์ในการบริหารกลุ่ม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน 2) ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของ สมาชิก และ 3) ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุน ปัจจัยทั้งหมดนี้มี ประสิทธิภาพในการพยากรณ์ของกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 47.6

3. ปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ สมาชิกไม่ชำระเงินคืนตามสัญญา คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ จำนวนเงินกู้ไม่เพียงพอกับความ ต้องการของสมาชิก ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ขยายระยะเวลาการส่งคืนเงินกู้ จัดอบรมด้านการบริหาร จัดการให้กับคณะกรรมการกองทุน และจัดสรรเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น

ทรงศิริ เดชะโกศยะ (2547) ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายกองทุน หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านศาลเจ้า ตำบลทรงคนอง จังหวัดนครปฐม มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินผลการ ดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยการดำเนินงาน และปัจจัย การผลิต เพื่อนำข้อมูลที่ได้อไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษา 3 แบบ คือ การศึกษาข้อมูลเอกสาร การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชน กรรมการกองทุนหมู่บ้านเข้าใจนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารจัดการ ทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ และสามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของนโยบายกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการบริหารจัดการ นอกจากสามารถกำหนดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานแล้ว กรรมการกองทุนหมู่บ้านได้กำหนด ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ของหมู่บ้านเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานด้วย นอกจากนี้ นโยบายนี้ยังสัมฤทธิ์ผลในด้านการเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน สามารถบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนของหมู่บ้านและช่วยเหลือหนี้นอกระบบได้ แต่ไม่พัฒนาถึงขั้นเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ไม่เพียงพอและขาดการพัฒนาด้านอาชีพ ดังนั้น รัฐจึงควรมีนโยบายเร่งรัดการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้ชาวบ้าน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

พวงศ์ ศิลลา (2551) ศึกษาผลกระทบจากกองทุนต่อหมู่บ้านต่อการแก้ปัญหาความยากจน กรณีศึกษาหมู่บ้านสี่แยกนาเจริญ ตำบล โสน อำเภอบางขัน จังหวัดศรีสะเกษ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ (1) ศึกษาผลกระทบจากกองทุนหมู่บ้านต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (2) สภาพปัญหาในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน และ (3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ผลการศึกษาในแต่ละประเด็นปรากฏ ดังนี้

(1) ผลกระทบจากกองทุนหมู่บ้านต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การดำเนินชีวิตของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านด้านเศรษฐกิจและสังคมสามารถสรุปได้คือ กองทุนหมู่บ้านมีผลต่อการลงทุนในการประกอบอาชีพของสมาชิก ซึ่งพบว่าสมาชิกจำนวนมากมีการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านเพื่อลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น การทำการเกษตร ทำนา เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย เปิดร้าน เพิ่มสินค้าในร้าน และยังสามารถเพิ่มผลผลิตให้กับสมาชิกซึ่งมีสมาชิกส่วนหนึ่งมีการนำเงินไปใช้ในชีวิตประจำวัน และไม่สามารถเพิ่มผลผลิตให้กับสมาชิกได้เท่าที่ควร อีกทั้งสมาชิกไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ ส่งผลต่อเนื่องต่อการชำระหนี้ของสมาชิกและไม่สามารถปลดหนี้ได้ และยังขาดการตั้งกลุ่มและสร้างเครือข่ายการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางในการขายผลผลิตของกลุ่มสมาชิก

ปัจจัยที่มีส่วนอย่างมากในการไม่สามารถลดภาระหนี้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้นั้น คือ ขาดน้ำในการทำการเกษตร ร้อยละ 26 และราคาผลผลิตต่ำ ร้อยละ 23.3 นั่นคือการแก้ปัญหาเฉพาะด้านให้กับชาวบ้าน โดยมองเฉพาะเรื่องทุนในการประกอบอาชีพ ขาดการสนับสนุน ในปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ทรัพยากรน้ำ วิชาความรู้ในการประกอบอาชีพและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทั้งด้านการผลิตและแปรรูป

ด้านสังคมที่ควรปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพให้มากขึ้นนั้น สมาชิกกองทุนยังต้องเพิ่มโอกาสการเพิ่มความรู้ในการประกอบอาชีพ และการจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อรองรับผลผลิตจากการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถจำหน่ายหรือพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งเรียนรู้ที่จะวางแผนในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพิ่มศักยภาพและพัฒนาแนวคิดในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้เกิดในชุมชนโดยอาศัยกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุน

(2) สภาพปัญหาในการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยศักยภาพของชุมชนทั้งในด้านภูมิศาสตร์ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจนั้น กองทุนหมู่บ้านสี่แยกนาเจริญ ถือเป็นกองทุนที่มีศักยภาพไม่น้อย จะเห็นได้ว่าภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น มีทำเลที่ดี คือมีทางหลวงหมายเลข 24 ที่ใช้ในการสัญจรระหว่างจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ และสามารถเดินทางเข้าสู่กรุงเทพฯ ได้อย่างสะดวก ซึ่งนำไปสู่แหล่งเศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวที่ดี และมีจำนวนผู้คนใช้เส้นทางหลักนี้ในการสัญจรเป็นจำนวนมาก และอีกเส้นทางหนึ่ง คือ ทางหลวงหมายเลข 2201 ซึ่งเป็นเส้นทางในการเดินทางระหว่างอำเภอขุขันธ์ ไปยังหมู่บ้านแซร์ไพร และช่องทางผ่านแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน คือ กัมพูชา ซึ่งสามารถทำการค้าระหว่างประเทศได้ และผู้คนเดินทางเป็นจำนวนมากเช่นกัน ทางด้านสังคมนั้น สมาชิกชุมชนมีความปรองดอง สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งมีน้อย ชุมชนมีการรักษาผลประโยชน์และรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นในที่ประชุม

(3) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งของชุมชนและกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกมีการเข้ากลุ่มจัดตั้งกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มทอผ้าไหมมัดหมี่ และกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ปัญหากลุ่ม

วงศ์สว่าง แดงอนันต์ (2546) ศึกษา การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ ที่มีการบริหารกองทุนหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ กับหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

มีประสิทธิภาพ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ ที่มีการบริหารกองทุนหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ กับหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ (3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนหมู่บ้านที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของหมู่บ้านในอำเภอบ้านธิ ที่มีการบริหารกองทุนหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ กับหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา พบว่า ด้านความเข้มแข็งของหมู่บ้าน พบว่า โดยภาพรวมแล้วหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพมีความเข้มแข็งน้อยกว่าหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการเปรียบเทียบในภาพรวม การเปรียบเทียบในตำบลเดียวกัน หรือการเปรียบเทียบระหว่างตำบล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน พบว่า ทั้งหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ และหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ ได้รับอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ ปัจจัยในด้านศักยภาพในการบริหารของคณะกรรมการ ด้านพฤติกรรมในการบริหารของคณะกรรมการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรมของสมาชิก ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านลักษณะนโยบาย ด้านระเบียบบริหารกองทุน ด้านการได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุน แต่ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีผลที่แตกต่างกัน

ด้านปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ในภาพรวมแล้วหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพมีปัญหา อุปสรรค ในการบริหารกองทุนมากกว่าหมู่บ้านที่มีการบริหารกองทุนไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีประสิทธิภาพ แต่เมื่อมีการเปรียบเทียบในตำบลเดียวกัน และระหว่างตำบล พบว่า หมู่บ้านทั้งสองกลุ่มมีปัญหา อุปสรรคในการบริหารกองทุนในระดับน้อย

อนพนธ์ หนองคู (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ (1) ศึกษารูปแบบการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่จำแนกตามอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย 324,812.29 บาท/ปี มูลค่าหนี้สินเฉลี่ย เท่ากับ 283,087.10 บาทต่อปี มูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยเท่ากับ 1,197,100 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเฉลี่ย 245,789.03 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่มูลค่าใช้จ่าย คือ ร้อยละ 94 เป็นค่าใช้จ่าย

เพื่ออุปโภคและบริโภค รายการใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงที่สุด 3 อันดับแรก คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ (ร้อยละ 31.80 บาท) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทางและการสื่อสาร (ร้อยละ 25) และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 19) ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าช่วงอายุระดับการศึกษา และอาชีพ มีผลต่อแบบแผนหรือจำนวนค่าใช้จ่าย ซึ่งสรุปได้ถึงกลุ่มบุคคลที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูงที่สุด ได้แก่ ผู้มีช่วงอายุ 40 - 49 ปี (เป็นกลุ่มที่มีรายได้มากที่สุดด้วย) มีรายจ่ายบริโภคเฉลี่ยที่ 283,978.95 บาทต่อปี ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า (เป็นกลุ่มที่มีรายได้มากที่สุดด้วย) มีค่าใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยที่ 448,703.71 บาทต่อปี และผู้ที่มีอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายบริโภคเฉลี่ยที่ 300,566.90 บาทต่อปี

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภค จากการประมาณการสมการการบริโภคของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) พบว่า รายได้มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าความโน้มเอียงการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) เท่ากับ 0.36 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และเมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ย (324,812.29 บาทต่อปี พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในทิศทางเดียวกันตรงตามสมมติฐาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่รายได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยมีค่า (MPC) (0.28) ต่ำกว่าค่าของกลุ่มตัวอย่างที่รายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (0.47) และเมื่อเพิ่มปัจจัยด้านอื่น ๆ (ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน และหนี้สิน พบว่าปัจจัยรายได้ (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.26) และทรัพย์สิน (ค่าสัมประสิทธิ์ 0.18) มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในทิศทางเดียวกันตรงตามสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ในขณะที่ปัจจัยหนี้สินเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภค

สุมัทนา สัมมณกุล (2546) ศึกษาการวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยก่อนและหลังวิกฤติ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยก่อนและหลังวิกฤติ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2539 และ ปี พ.ศ. 2543 มีค่าระหว่าง 0.283 ถึง 0.474 และ 0.354 ถึง 0.413 ตามลำดับ โดยปัจจัยทางด้านรายได้ของครัวเรือนมีผลกระทบต่อการบริโภคของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่นที่ได้มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในค่าการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ และความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในช่วงก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ

พรพิมล เกลิมมีประเสริฐ และ ภณิดา สุนทรไชย (2554) ศึกษาการบริหารจัดการเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาครอบครัวและชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ ประการแรก เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลและสถานภาพการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประการที่สอง เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเงินกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนฯ เขตชุมชนเมือง จังหวัดมหาสารคาม ประการที่สาม เพื่อหาแนวทางการให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสามารถในการจัดการระบบและบริหารจัดการเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านสู่การพัฒนาครอบครัวและชุมชนอย่างยั่งยืน อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งสู่หมู่บ้านและชุมชน ให้เป็นภูมิคุ้มกันวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านข้อมูลส่วนบุคคล

1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 84.24 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 59 ปีขึ้นไป สถานภาพส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวนสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ มีจำนวน 4 - 6 คน จำนวนบุตรหรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบที่กำลังศึกษาเล่าเรียนของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ มีจำนวน 2 คน อาชีพของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ พบว่า มีอาชีพค้าขาย ระดับการศึกษาของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อยู่ในระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท

2. พื้นที่ที่ทำกินของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่ มีที่ต่ำกว่า 1 ไร่ มีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านพักของตนเอง ไม่มีภาระในการผ่อนชำระ

3. จำนวนเงินที่ขอยืมกู้กองทุนของสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่อยู่ระหว่างจำนวน 15,001 - 20,000 บาท ส่วนจำนวนนี้คงเหลือส่วนใหญ่ไม่มีหนี้เพราะรออนุมัติเงินกู้

ด้านสถานภาพการเป็นสมาชิกกองทุน

1. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนฯ มากกว่า 6 ปี และมีประสบการณ์การเข้ารับการอบรม เรื่องที่ได้รับการอบรมมากที่สุด คือ การเขียนโครงการกู้เงินกองทุน และยังมีความต้องการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ

2. องค์กรที่มาให้ความรู้แก่กองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ คือ พัฒนาการอำเภอ

3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง มีความสามารถเขียนโครงการกู้เงินได้ด้วยตนเอง และได้รับความสะดวกมากในการขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

มีวัตถุประสงค์ในการขอกู้เงินกองทุน ไปใช้ในด้านการค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนการนำเงินกู้จากกองทุนหมู่บ้านไปใช้หนี้ในระบบมีเพียงร้อยละ 4.89 เท่านั้น

4. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ได้นำเงินจากการกู้ยืมเงินกองทุนไปใช้ตาม+ วัตถุประสงค์ทั้งหมดมากถึงร้อยละ 72.28

การบริหารจัดการเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกด้านต่าง ๆ

1. ด้านการเกษตร สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ได้นำเงินจากการกู้กองทุนไปใช้ ในด้านการเกษตร การทำนา ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และเลี้ยงปลา

2. ด้านการค้า/ธุรกิจ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ได้นำเงินจากการกู้กองทุนไป ใช้ด้านการค้า/ธุรกิจ (1) ธุรกิจการผลิตเกี่ยวกับการผลิตนม (2) ธุรกิจการขายของชำ (3) ธุรกิจการ บริการทำความสะอาดบ้าน

3. ด้านอุปโภค/บริโภค สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ ได้นำเงินจากการกู้กองทุน ไปใช้ในด้านอุปโภค/บริโภค เกี่ยวกับซื้ออาหารการกิน

4. ด้านการศึกษาบุตรหลาน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีภาระในการศึกษาของบุตร หลาน จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 113 คนนั้น ได้มีภาระค่าใช้จ่ายให้การศึกษาต่อเดือนส่วนใหญ่ คือ ระหว่าง 1,001 - 3,000 บาท

5. ด้านการนำไปใช้หนี้ในระบบ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีหนี้ในระบบ จำนวน 59 คน โดยส่วนใหญ่มีหนี้จำนวน ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท ส่วนการจ่ายให้เจ้าหนี้ต่อเดือน นั้น พบว่า จ่ายให้ระหว่าง 1,001 - 3,000 บาท

วรายุทธ พลาศรี (2555) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท กรณีศึกษาจังหวัดมหาสารคาม วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนในชนบท สถานการณ์ความยากจน ลักษณะของครัวเรือนที่ยากจน และปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของ ครัวเรือนในชนบทจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

ครัวเรือนในชนบทของจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ครัวเรือนละ 4.16 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3.15 คน และจำนวน สมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.13 คน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 49.3 อาชีพของหัวหน้า ครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 57.5 ครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนละ 16,036.89 บาทต่อเดือน และมีค่าใช้จ่ายสำหรับการอุปโภค/บริโภค เฉลี่ยครัวเรือนละ 7,666 บาทต่อเดือน เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคต่อรายได้จะเท่ากับ

47.80 มีหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนละ 187,530.38 บาท และครัวเรือนมีการเก็บออม คิดเป็นร้อยละ 76.5 ของจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด

สถานการณ์ความยากจนและลักษณะของครัวเรือนที่ยากจนพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างในเขตพื้นที่ชนบทของจังหวัดมหาสารคามมีส่วนของครัวเรือนที่ยากจน คิดเป็นร้อยละ 31.2 โดยครัวเรือนที่ยากจนในเขตชนบทมีลักษณะร่วมคือ หัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาต่ำ มีครัวเรือนขนาดใหญ่ มีระดับรายได้ต่ำ มีขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรน้อย มีระดับความมั่งคั่งต่ำและมีหนี้สิน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความยากจน ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ความมั่งคั่งและหนี้สินของครัวเรือน

รุชณา หลีหะรัน และ คมกริช วงศ์แข ศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาดัชนีความยากจนของครัวเรือนตามแนวคิดของ Foster – Greer – Thorbecke (FGT) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน และระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนา ผลการศึกษา พบว่าครัวเรือนตำบลท่าชะมวง มีความยากจน 7 หมู่บ้านจากทั้งหมด 15 หมู่บ้าน โดยบ้านคลองยางแดงมีสัดส่วนความยากจนมากที่สุด ส่วนบ้านลานควายมีช่องว่างความยากจนและความรุนแรงของความยากจนมากที่สุด ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจนของครัวเรือนพบว่า ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนของหัวหน้าครัวเรือนมีอิทธิพลต่อระยะห่างของรายได้จากเส้นความยากจน ระดับความพึงพอใจของครัวเรือนต่อการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคมและด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเศรษฐกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ บุญมี ลี และเทพกร ณ สงขลา (2545) การวิจัยเรื่องอุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเอกสารที่มุ่งไปที่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับอุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทยใน 3 กลุ่มอาชีพ คือ ชาวนา ชาวสวนยางพารา และชาวประมง ซึ่งเป็นประชากรที่ยากจนจำนวนมากของประเทศ การศึกษามีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อรวบรวม ศึกษาข้อกฎหมาย และนโยบายการพัฒนาที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในภาคเกษตรกรรม (2) เพื่อรวบรวมและศึกษาข้อกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนของต่างประเทศ (ญี่ปุ่น มาเลเซีย และไต้หวัน) และ (3) เพื่อชี้ประเด็น ข้อสังเกตและเสนอแนะบางประการที่เกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายทางการเกษตร

ปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่ให้อำนาจรัฐในการออกกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล และจัดการโดยฝ่ายเดียว และการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่มีมากมายแต่ขาดการประสานงาน มองข้ามความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชนบทยากจน และโครงสร้างในการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม ที่รัฐมีแนวทางการพัฒนาที่เน้นการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและการบริการมากกว่าภาคเกษตรกรรม รวมถึงมาตรการจัดเก็บภาษีที่ไม่เป็นธรรมกับคนยากจน ดังที่ต้องเสียภาษีทางอ้อมจากสินค้าและบริการในอัตราที่เท่าผู้ที่มิรายได้สูงกว่า ส่วนภาษีทางตรงที่ยังมิได้มีการจัดเก็บ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ภาษีทรัพย์สิน เป็นต้น

อุปสรรคด้านนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของชาวนา และชาวสวนยางพารา สัมพันธ์กับนโยบายการส่งออกสินค้าวัตถุดิบขึ้นต้นและประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ดังเห็นได้จากการส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตแต่ประสิทธิภาพการผลิตต่อไร่ยังต่ำทั้งข้าว และยาง อีกทั้งการขาดนโยบายการจัดโซนการใช้ที่ดินตามความเหมาะสมและสมรรถนะที่ดินเพื่อการเกษตร ทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่ดินทั้งที่ผิดประเภทหรือไม่เหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของพื้นที่

กฎหมายเป็นอุปสรรคในแง่ของการมีกฎหมายจำนวนมาก ค่อนข้างเก่าแก่ ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การประเมินสภาพกฎหมายและมีระบบฐานข้อมูลด้านกฎหมายมีความจำเป็น เพราะจะทำให้การประเมินกฎหมายเพื่อยกเลิกหรือใช้บังคับต่อ การแก้ไขกฎหมายเก่า หรือการสร้างกฎหมายใหม่ๆ จะทำสะดวก รวดเร็ว ที่ตั้งอยู่บนฐานความจำเป็นที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม กฎหมายใด ๆ ต้องเป็นกฎหมายที่ประชาชนต้องการและมีส่วนร่วม

สำหรับบทเรียนเกี่ยวกับกฎหมายและนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนของต่างประเทศนั้น ประเทศไทยสามารถนำบางส่วนไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยได้ เช่น ญี่ปุ่น เป็นกรณีศึกษาที่ดีในเรื่องของการจัดการประมง และการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ขณะที่มาเลเซีย เป็นกรณีศึกษาที่ดีของการจัดการภาคการผลิตเกี่ยวกับยางพารา สำหรับไต้หวัน จัดเป็นกรณีศึกษาที่ดีด้านการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

สมทรง บรรจงจิตินันต์ สุทธิศา แจ่มใส ไวท์ และปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2554) การศึกษาเรื่องการบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยองค์กรชุมชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระบบการปรับตัวทางสังคมที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของหมู่บ้าน และศึกษารูปแบบวิธีการ บูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยองค์กรชุมชน จากกรณีศึกษา 3 กรณี ประกอบด้วยหมู่บ้านนุกกลาง

หมู่ 10 ตำบลบุเปือย อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี หมู่บ้านหนองพระ หมู่ 7 ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ และบ้านนาคูณ หมู่ 2 ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการศึกษาพบว่า ความยากจน ได้กลายเป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดคนจนขึ้นในสังคม และการแก้ไขปัญหาความยากจนไม่สามารถดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาได้เพียงด้านในด้านหนึ่ง เพราะการตั้งสมและ ความทับซ้อนของปัญหามีปัจจัยสาเหตุร่วมหลายมิติ หมู่บ้านบุกลาง หมู่บ้านหนองพระ และหมู่บ้านนาคูณ ได้ใช้วิธีการบูรณาการองค์กรชุมชนและโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่ดำรงอยู่ได้ ถูกลำมาประยุกต์ปรับใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ผ่านการจัดตั้งองค์กรชุมชน ลักษณะสถาบันการเงินชุมชน และการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต และภายใต้วิธีการบูรณาการขององค์กรชุมชน ที่มีความสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการองค์กรชุมชน การสร้างเครือข่ายทางสังคม ส่งผลให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดศักยภาพด้านการพัฒนา มีขีดความสามารถจัดการปัญหาด้วยตนเองได้ ซึ่งนำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มั่นคง ด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับครอบครัวและหมู่บ้าน อาทิ การแก้ไขปัญหาหนี้สิน การประกอบอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม การสืบสานภูมิปัญญา ก่อเกิดการเกื้อกูลและยึดโยงให้ครอบครัว หมู่บ้านไม่ล่มสลายไปพร้อมกับกระแสการพัฒนาประเทศ เพื่อก้าวไปสู่การสร้างสังคมทันสมัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอนายูง จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของวิธีดำเนินการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งประชากร ประชากรในการศึกษา ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 126 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อสามารถให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 6 ข้อ ได้แก่

2.1 ข้อมูลทั่วไป สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อต้องการทราบเพศ อายุ และการศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลหนี้สิน สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลหนี้สินของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านก่อนที่จะกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านว่ากู้เงินมาจากที่ใด จำนวนเท่าใด และสาเหตุของการกู้เงิน

2.3 ข้อมูลการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน และวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

2.4 ข้อมูลรายได้ในครัวเรือน สอบถามข้อมูลรายได้ในครัวเรือนเป็นรายเดือน

2.5 ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือน สอบถามข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนเป็นรายเดือน

2.6 ข้อมูลการออมและการชำระคืนเงินกองทุนหมู่บ้าน สอบถามข้อมูลเงินออม และรายละเอียดการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ประชากรในการศึกษาตอบด้วยตนเอง ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวม ได้แก่ จากตำรา บทความ เว็บไซต์ หนังสือ การศึกษาค้นคว้าอิสระและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิมาทำการวิเคราะห์ทั้งในแบบเชิงพรรณนา และเชิงปริมาณ

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรในการศึกษา

4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

เป็นการทดสอบการศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รายได้ของครัวเรือนและค่าใช้จ่ายของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร รายได้ของครัวเรือนมีทิศทางเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายของครัวเรือนหรือไม่ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

Analyze → Regression → Linear

เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y)

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรตาม คือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

5.2 ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่คาดว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน คือ รายได้ในครัวเรือน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาบ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอนายูง จังหวัดนครราชสีมา ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและตัววัดที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้

การวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 126 ราย มารวบรวมและทำการวิเคราะห์โดย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

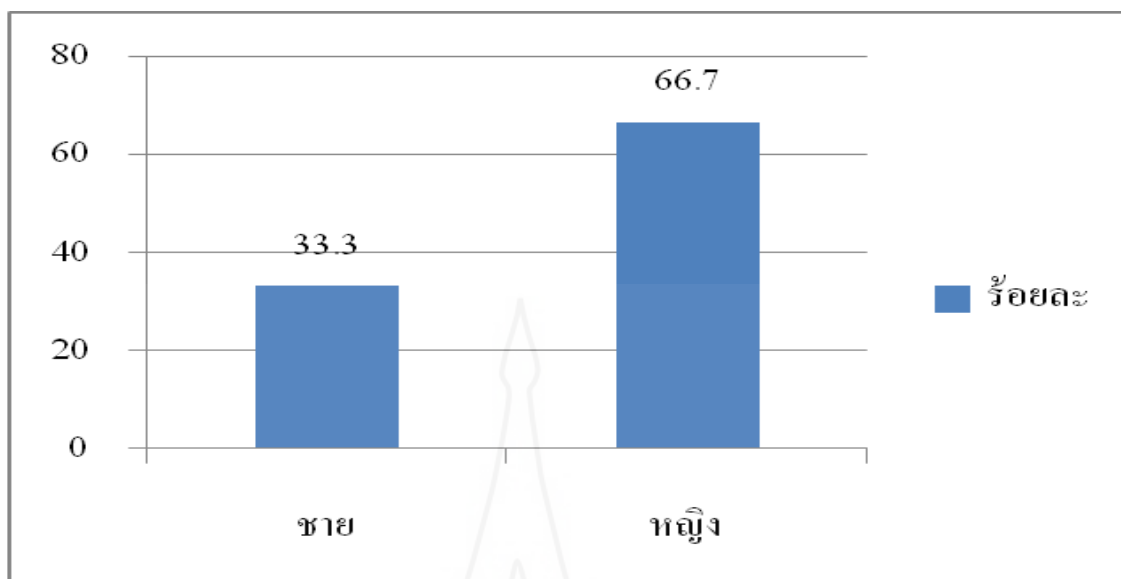
1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา

เพศ จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 เพศชาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1 และภาพที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	84	66.7
ชาย	42	33.3
รวม	126	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

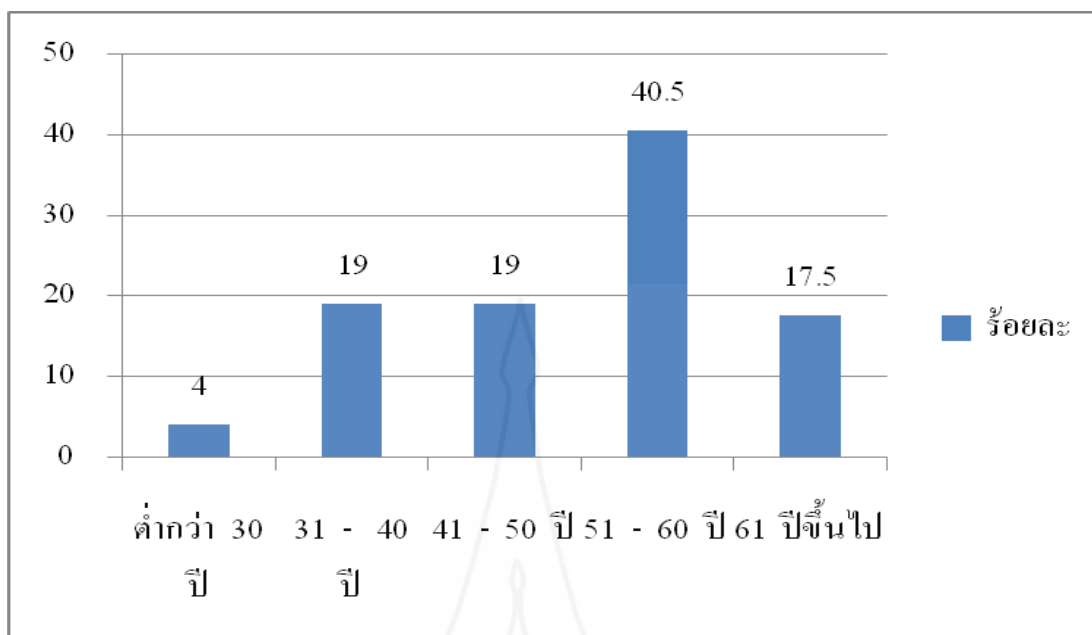
ภาพที่ 4.1 แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามเพศ

อายุ จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี, 41 - 50 ปี, 61 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19, 19, 17.50 และ 4.0 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.2 และภาพที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	5	4.0
31 - 40 ปี	24	19.0
41 - 50 ปี	24	19.0
51 - 60 ปี	51	40.50
61 ปีขึ้นไป	22	17.50
รวม	126	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

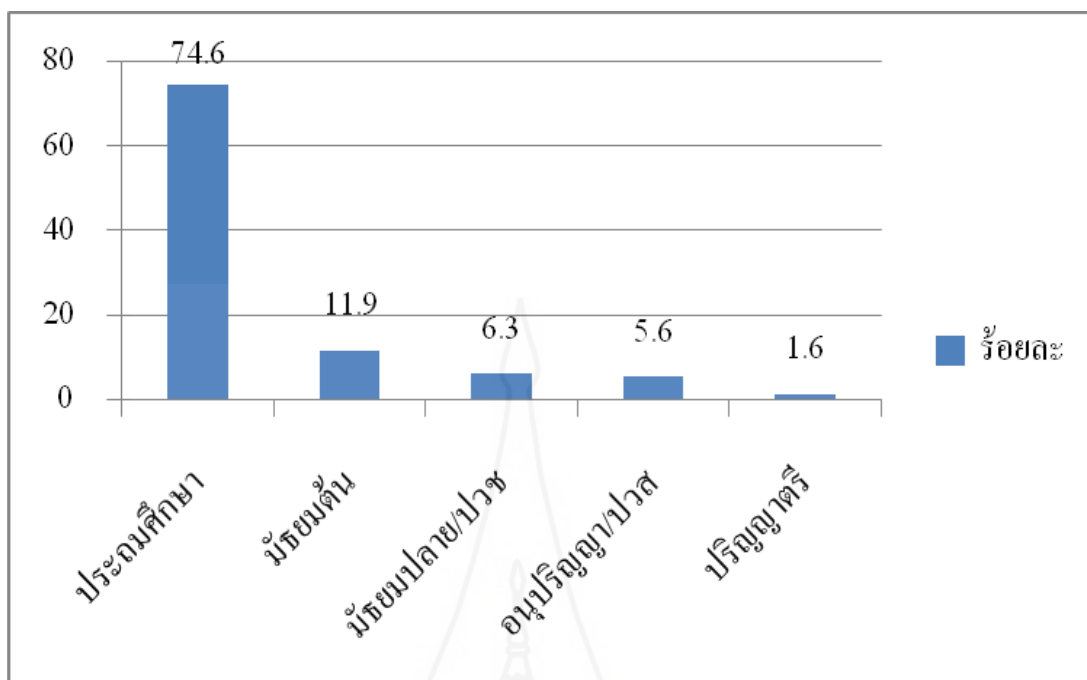
ภาพที่ 4.2 แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ

การศึกษา จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.6 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมต้น, มัธยมปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.9, 6.3, 5.6 และ 1.6 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 และภาพที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	94	74.6
มัธยมต้น	15	11.9
มัธยมปลาย/ปวช	8	6.3
อนุปริญญา/ปวส	7	5.6
ปริญญาตรี	2	1.6
รวม	126	100

ที่มา: จำนวนจากแบบสอบถาม

ภาพที่ 4.3 แสดงร้อยละของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านจำแนกตามอายุ

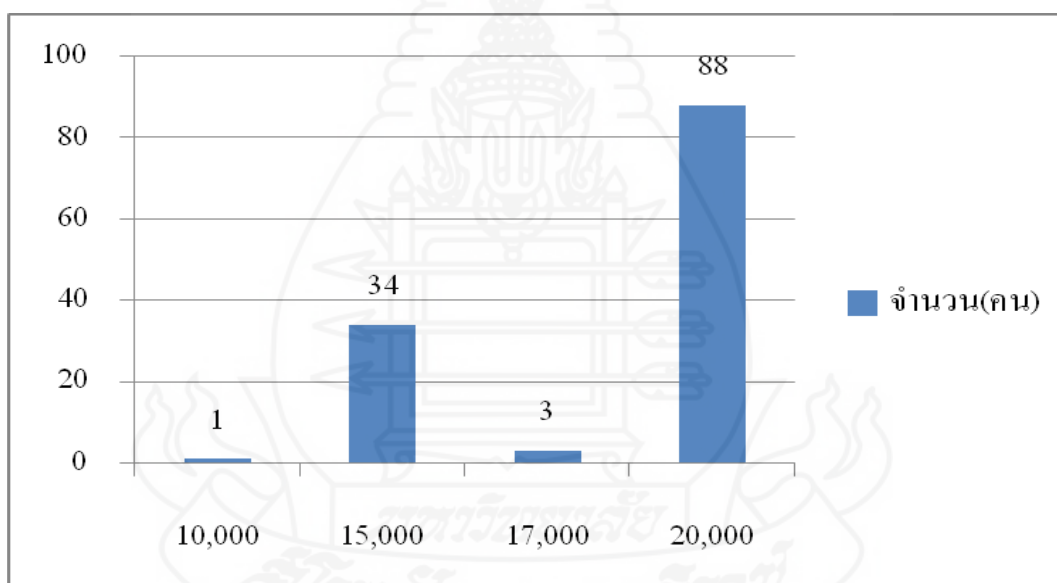
1.2 ข้อมูลการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินและการนำเงินลงทุนไปใช้

ข้อมูลการกู้ยืมเงิน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่กู้ยืมเงิน 20,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 รองลงมากู้ยืมเงิน 15,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0, 17,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และ 10,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 โดยจำนวนเงินที่กู้ยืมทั้งสิ้น 2,331,000 บาท ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.4 และภาพที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

จำนวนเงินที่กู้ยืม	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวนเงินรวม (บาท)	ร้อยละ
10,000	1	0.8	10,000	0.4
15,000	34	27.0	510,000	21.9
17,000	3	2.4	51,000	2.2
20,000	88	69.8	1,760,000	75.5
รวม	126	100	2,331,000	100

ที่มา: จำนวนจากแบบสอบถาม

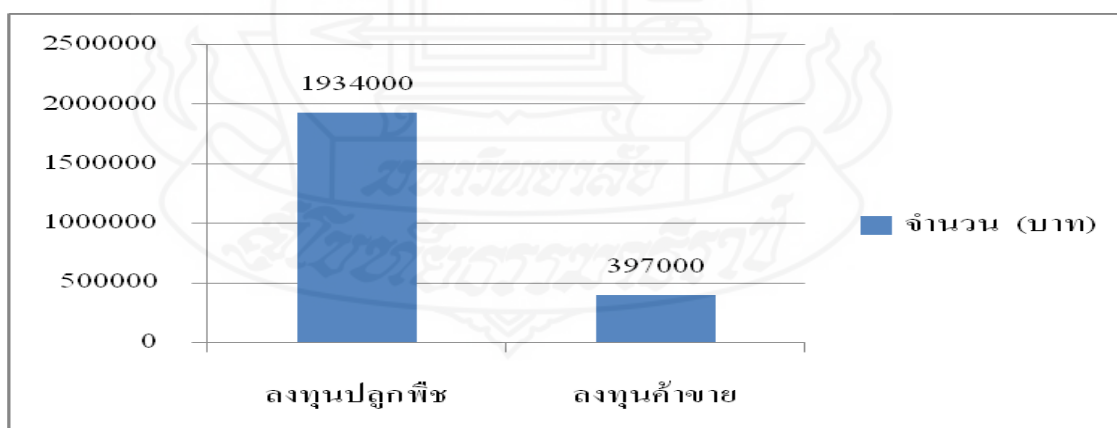
ภาพที่ 4.4 ข้อมูลจำนวนกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ยืมไปลงทุนปลูกพืช จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 จำนวนเงิน 1,934,000 บาท ลงทุนค้าขาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 จำนวนเงิน 397,000 บาท ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.5 และภาพที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 วัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

การลงทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ลงทุนปลูกพืช				
15,000	28	22.2	420,000	18.0
17,000	2	1.6	34,000	1.5
20,000	74	58.7	1,480,000	63.5
รวม	104	82.5	1,934,000	83.0
ลงทุนค้าขาย				
10,000	1	0.8	10,000	0.4
15,000	6	4.8	90,000	3.9
17,000	1	0.8	17,000	0.7
20,000	14	11.1	280,000	12.0
รวม	22	17.5	397,000	17.0
รวมทั้งสิ้น	126	100	2,331,000	100

ที่มา: จำนวนจากแบบสอบถาม

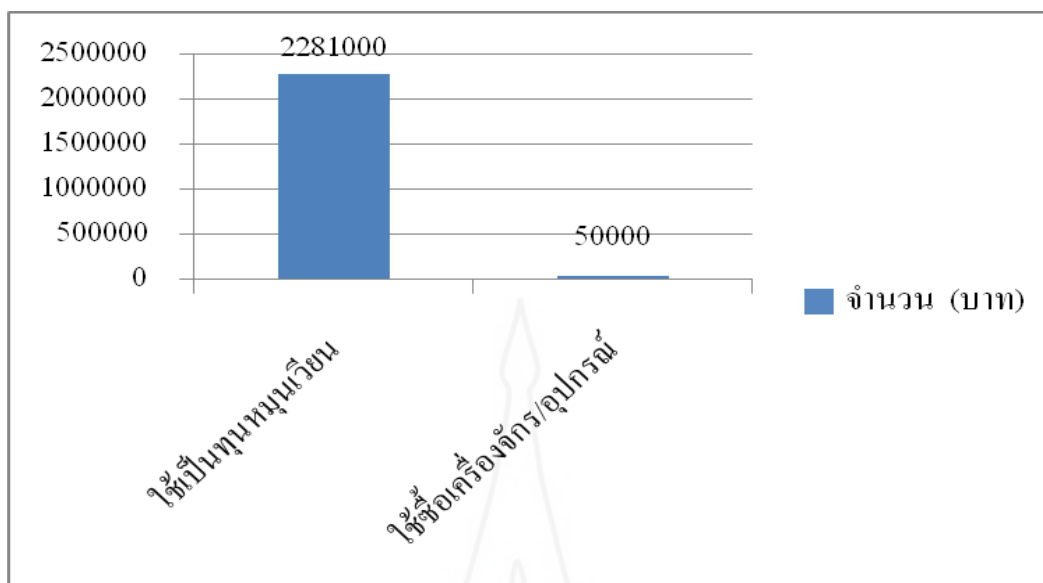
ภาพที่ 4.5 แสดงจำนวนเงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

การนำเงินลงทุนไปใช้ จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ยืมไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 จำนวนเงิน 2,281,000 บาท ใช้ซื้อเครื่องจักร/อุปกรณ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 จำนวนเงิน 50,000 บาท ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.6 และภาพที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การนำเงินลงทุนไปใช้

การลงทุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
ใช้เป็นทุนหมุนเวียน				
10,000	1	0.8	10,000	0.4
15,000	32	25.4	480,000	20.6
17,000	3	2.4	51,000	2.2
20,000	87	69	1,740,000	74.7
รวม	123	97.6	2,281,000	97.9
ใช้ซื้อเครื่องจักร/ อุปกรณ์				
15,000	2	1.6	30,000	1.3
20,000	1	0.8	20,000	0.8
รวม	3	2.4	50,000	2.1
รวมทั้งสิ้น	126	100	2,331,000	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ภาพที่ 4.6 แสดงจำนวนเงินที่นำไปใช้

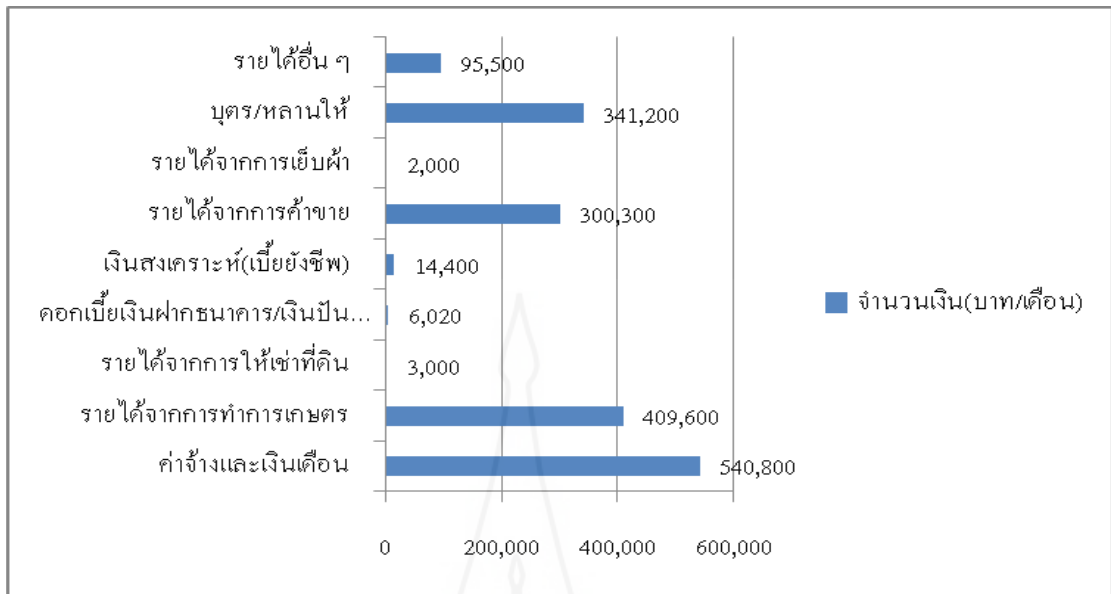
1.2 ข้อมูลข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและข้อมูลการกู้เงินและชำระหนี้กองทุน

ข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือน จำนวน 540,800 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 32.96 รองลงมาได้จากการทำการเกษตร จำนวน 409,600 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 23.05 ลำดับต่อมาได้จากบุตร/หลานให้จำนวน 341,200 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 19.64 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.7 และภาพที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

ประเภทของรายได้	จำนวนเงิน (บาท/เดือน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
ค่าจ้างและเงินเดือน	540,800	32.96	7,616.90
รายได้จากการทำการเกษตร	409,600	23.05	3,792.59
รายได้จากการให้เช่าที่ดิน	3,000	0.18	1,000.00
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร/เงินปันผลต่าง ๆ	6,020	0.37	1,515.00
เงินสงเคราะห์(เบี้ยยังชีพ)	14,400	0.89	654.09
รายได้จากการค้าขาย	300,300	17.44	9,687.09
รายได้จากการเย็บผ้า	2,000	0.12	1,000.00
บุตร/หลานให้	341,200	19.64	4,549.33
รายได้อื่น ๆ	95,500	5.35	7,346.15
รวม	1,712,820	100	37,151.06

ที่มา จำนวนจากแบบสอบถาม

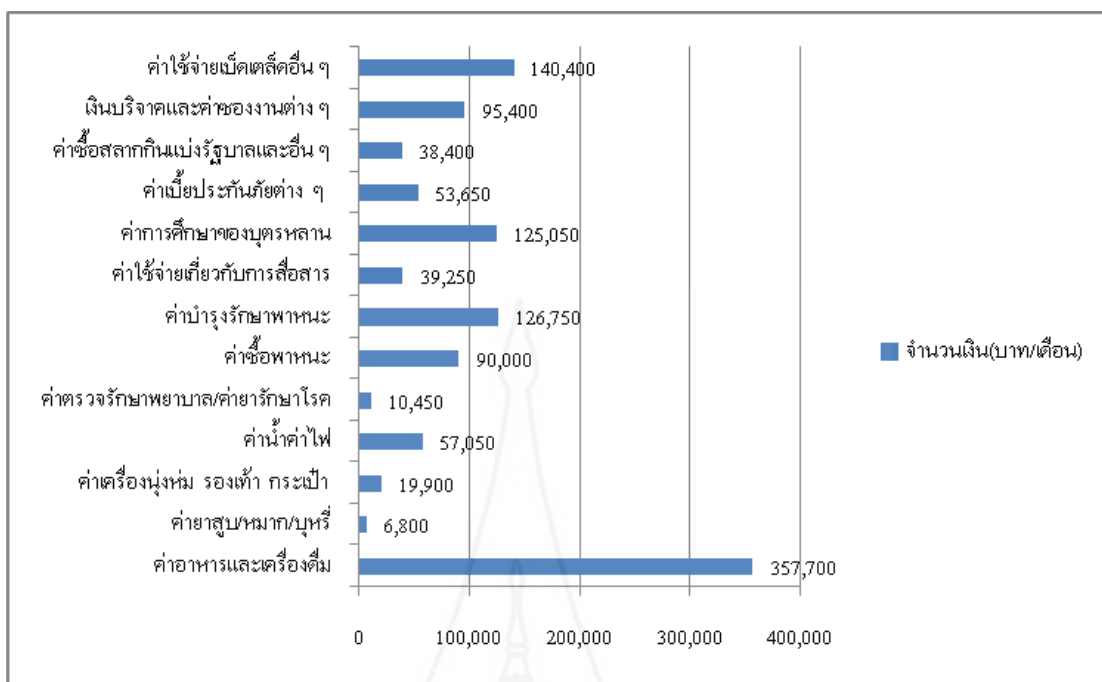
ภาพที่ 4.7 แสดงข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จ่ายค่าอาหารและเครื่องคั้ม จำนวน 357,700 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 30.81 รองลงมาจ่ายค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด จำนวน 140,400 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 12.10 ลำดับต่อมาจ่ายเป็นค่าบำรุงรักษายานพาหนะ จำนวน 126,750 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 10.92 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.8 และภาพที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

ประเภทของรายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท/เดือน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	357,700	30.81	2,861.60
ค่ายาสูบ/หมาก/บุหรี่	6,800	0.59	453.33
ค่าเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า	19,900	1.71	829.17
ค่าน้ำค่าไฟ	57,050	4.92	523.39
ค่าตรวจรักษาพยาบาล/ค่ายารักษาโรค	10,450	0.90	1,306.25
ค่าซื้อพาหนะ	90,000	7.75	6,000.00
ค่าบำรุงรักษาพาหนะ	126,750	10.92	1,207.14
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร	39,250	3.38	341.30
ค่าการศึกษาของบุตรหลาน	125,050	10.77	1,838.97
ค่าเบี้ยประกันภัยต่าง ๆ	53,650	4.62	1,141.49
ค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและอื่น ๆ	38,400	3.31	834.78
เงินบริจาคและค่าชองงานต่าง ๆ	95,400	8.22	973.47
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	140,400	12.10	1,114.29
รวม	1,160,800	100	19,425.18

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

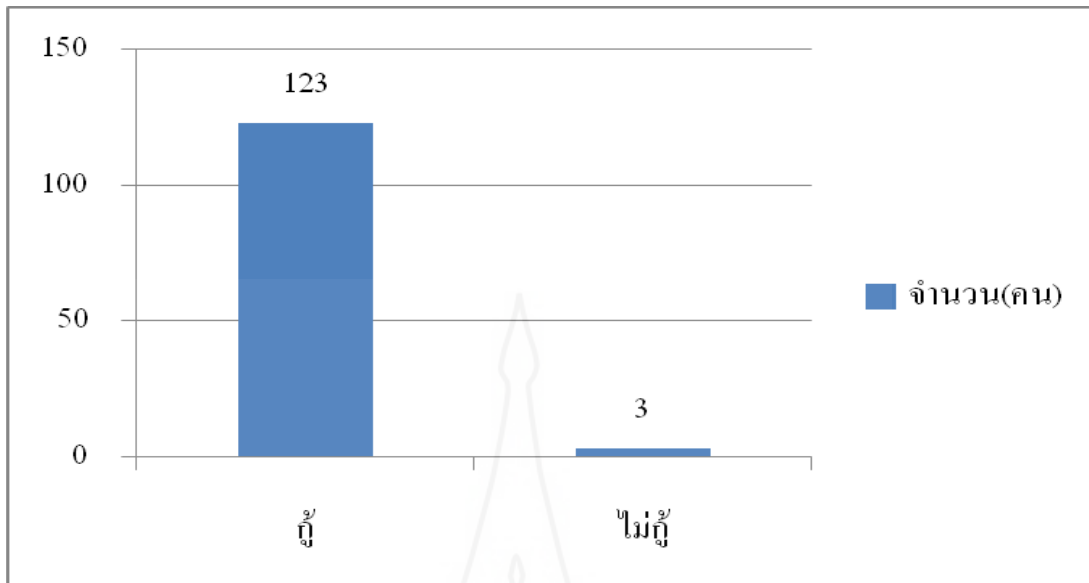
ภาพที่ 4.8 แสดงข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

ข้อมูลการกู้ยืมเงินและการชำระหนี้กองทุน ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านชำระคืนครบถ้วน/ตรงเวลาทั้ง 126 คน และในปีต่อมา มีผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 และไม่กู้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.9 และภาพที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลชำระหนี้กองทุนและจำนวนผู้กู้เงินในปีต่อไป

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ชำระหนี้ครบถ้วน/ตรงเวลา	126	100
การกู้เงินกองทุนปีต่อไป		
กู้	123	97.6
ไม่กู้	3	2.4
รวม	126	100

ที่มา: คำนวณจากแบบสอบถาม

ภาพที่ 4.9 แสดงจำนวนผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านในปีต่อไป

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และตัววัดที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้

2.1 การศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภค

สมการการบริโภค

$$C = a + bY_d$$

a หรือ C_0 หมายถึง การบริโภคอิสระ (autonomous consumption) หรือเป็นการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ (นั่นคือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคขั้นต่ำสุดที่จำเป็น เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ แม้ว่าไม่มีรายได้เลย)

b หมายถึง ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (Marginal propensity to consume: MPC) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการบริโภคเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายได้ 1 หน่วย ค่า MPC หรือ b จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 (สมมติว่า $b = 0.9$ หมายความว่า เมื่อหน่วยครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท การบริโภค จะเพิ่มขึ้น 0.90 บาท) ส่วนของรายได้ที่เหลือจะเก็บในรูปของเงินออม

$$b = \frac{\Delta C}{\Delta Y_d} = MPC = \text{ความชัน (slope) ของเส้นการบริโภค}$$

Y_d หมายถึง รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ของบุคคลหรือรายได้ที่อยู่ในมือของบุคคลภายหลังการหักภาษี (disposable income or income after taxes)

โดยในการศึกษาเพื่อหาค่าความโน้มเอียงในการบริโภค หรือ ค่า b

$$b = \frac{\Delta C}{\Delta Y_d} = MPC = \frac{\text{รายจ่ายในครัวเรือน(บาท/เดือน)}}{\text{รายได้ในครัวเรือน (บาท/เดือน)}}$$

$$b = \frac{\text{รายจ่ายในครัวเรือน(บาท/เดือน)}}{\text{รายได้ในครัวเรือน (บาท/เดือน)}}$$

$$b = \frac{1,160,800}{1,712,820}$$

$$b = 0.68$$

ดังนั้น ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค หรือ ค่า b คือ 0.68

สมการการบริโภค

$$C = a + bY_d$$

นำค่า $b = 0.68$ ใส่ในสมการ

$$C = a + 0.68 Y_d$$

จากสมการ อธิบายได้ว่า ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคมีค่าเท่ากับ 0.68 เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ค่าใช้จ่ายการบริโภคจะเพิ่มขึ้น 0.68 บาท การบริโภคของครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของเคนส์

2.2 การหาค่าตัวทวี (K)

2.2.1 การคำนวณหาค่าตัวทวี (K)

$$\begin{aligned}\text{ค่าตัวทวี (K)} &= 1/\text{MPC} \\ &= 1/0.68 \\ &= 1.47\end{aligned}$$

ค่าตัวทวี คือ 1.47 หมายความว่า เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่าย 1 บาท จะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 1.47 บาท

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล โดยวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านๆ ละ หนึ่งล้านบาท สำหรับประชาชนไปกู้ลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน นอกจากนี้กองทุนหมู่บ้านยังมีจุดเด่นในการกระตุ้นกำลังซื้อ กำลังการผลิต ก่อให้เกิดอาชีพและรายได้ที่มั่นคง นำไปสู่การเก็บออมและสะสมเป็นกำลังทุนในระดับชุมชน เน้นการกระจายอำนาจ กระจายโอกาส กระจายทุน สนับสนุนแก่คนยากจนที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จึงได้ศึกษาความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 ลักษณะทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.7 เพศชาย ร้อยละ 33.3 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.6

ข้อมูลการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน มีผู้กู้ยืมเงินคนละ 20,000 บาท จำนวน 88 คน กู้ยืมเงินคนละ 15,000 บาท จำนวน 34 คน กู้ยืมเงินคนละ 17,000 บาท และกู้ยืมเงินคนละ 10,000 บาท จำนวน 1 คน โดยจำนวนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านทั้งสิ้น 2,331,000 บาท

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ยืมไปลงทุนปลูกพืช จำนวน 104 คน เป็นเงิน 1,934,000 บาท ลงทุนค้าขาย จำนวน 22 คน เป็นเงิน 397,000 บาท

การนำเงินลงทุนไปใช้ ส่วนใหญ่นำเงินที่กู้ยืมไปใช้เป็นทุนหมุนเวียน จำนวน 123 คน เป็นเงิน 2,281,000 บาท นำไปซื้อซื้อเครื่องจักร/อุปกรณ์ จำนวน 3 คน เป็นเงิน 50,000 บาท

ข้อมูลรายได้ในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน (บาท/เดือน) ประกอบด้วยรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือน จำนวน 540,800 บาท รายได้จากการทำการเกษตร จำนวน 409,600 บาท รายได้จากการให้เช่าที่ดิน 3,000 บาท ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร/เงินปันผลต่าง ๆ 6,020 บาท

เงินสงเคราะห์ (เบี้ยยังชีพ) 14,400 บาท รายได้จากการค้าขาย 300,300 บาท รายได้จากการเย็บผ้า 2,000 บาท รายจากบุตร/หลานให้ 341,200 บาท และรายได้อื่น ๆ 95,500 บาท รวมรายได้ในครัวเรือนทั้งสิ้น 1,712,820 บาท/เดือน

ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือนของผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน (บาท/เดือน)

ประกอบด้วยค่าอาหารและเครื่องคั้น จำนวน 357,700 บาท ค่ายาสูบ/หมาก/บุหรี่ 6,800 บาท ค่าเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและกระเป๋า 19,900 บาท ค่าน้ำค่าไฟ 57,050 บาท ค่าตรวจรักษาพยาบาล/ค่ายารักษาโรค 10,450 บาท ค่าซื้อพาหนะ 90,000 บาท ค่าบำรุงรักษาพาหนะ 126,750 บาท ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร 39,250 บาท ค่าเบี้ยประกันภัยต่าง ๆ 53,650 บาท ค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและอื่น ๆ 38,400 บาท เงินบริจาคและค่าชองงานต่าง ๆ 95,400 บาท และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ 140,400 บาท รวมค่าใช้จ่ายในครัวเรือนทั้งสิ้น 1,160,800 บาท/เดือน

ข้อมูลการกู้ยืมเงินและการชำระหนี้กองทุน ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านชำระคืนครบถ้วน/ตรงเวลา ทั้ง 126 คน และในปีต่อมา มีผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6 และไม่กู้ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4

1.2 ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ผลการศึกษา ได้ค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย คือ 0.68 หมายความว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท การบริโภคจะเพิ่มขึ้น 0.68 บาท การบริโภคของครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของเคนส์

1.3 ค่าตัวทวีที่ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้

ผลการศึกษา ได้ค่าตัวทวี คือ 1.47 หมายความว่า เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ 1 บาท จะทำให้ผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 1.47 บาท หรือค่าตัวทวี 1.47 เท่า ของขนาดรายจ่ายอิสระที่เปลี่ยนแปลงไป

2. อภิปรายผล

2.1 จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน พบว่า สมาชิกกู้เงินรวมทั้งสิ้น 2,331,000 บาท โดยนำเงินที่กู้ยืมไปลงทุนปลูกพืช จำนวนเงิน 1,934,000 บาท ลงทุนค้าขาย จำนวนเงิน 397,000 บาท ซึ่งการปลูกพืชและการค้าขายก็เป็นอาชีพของชาวบ้าน

2.2 จากผลการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าความโน้มเอียงของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หรือค่า b เท่ากับ 0.68 หมายความว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท การบริโภคจะเพิ่มขึ้น 0.68 บาท

เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ เกิดการลงทุนประกอบอาชีพต่าง ๆ เกิดการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องของการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ได้ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค มีค่าใกล้เคียงกับการศึกษาของ คุณมาลิกา ปัญญา ที่ได้ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคที่ได้ทำการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ 0.60 ซึ่งถ้ารายได้ของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีผลทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 0.60 บาท และมีค่าใกล้เคียงกับการศึกษาของ คุณกรรณา มานะดี ซึ่งได้ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคที่ได้ทำการศึกษที่บ้านคูคตไฉ่นุ่น จังหวัดชัยภูมิ เท่ากับ 0.688 ซึ่งถ้ารายได้ของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้น 1 บาท จะมีผลทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 0.688 บาท จะเห็นได้ว่าการศึกษามูลบ้านโนนขาม จังหวัดนครราชสีมา และการยกตัวอย่างการศึกษาของคุณมาลิกา ปัญญา และคุณกรรณา มานะดี ก็เป็นการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ น่าจะมีค่าประมาณ 0.6 ซึ่งก็ถือว่ารายได้มีผลต่อการทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ผลการศึกษายังเป็นไปตามทฤษฎีของเคนส์ โดยค่าความโน้มเอียงในการบริโภค จะมีค่า มากกว่า 0 แต่มีค่าน้อยกว่า 1 จากการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าความโน้มเอียงในการบริโภค เท่ากับ 0.68 ซึ่งเป็นค่าที่มากกว่า 0 แต่น้อยกว่า 1 และการเพิ่มขึ้นของการบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น

2.3 จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ได้ค่าตัวทวี หรือค่า K เท่ากับ 1.47 หมายความว่า เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายอิสระ 1 บาท จะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 1.47 บาท ซึ่งค่าตัวทวีที่ได้เป็นค่าที่น่าพอใจ ค่าของตัวทวีแสดงให้เห็นว่า เศรษฐกิจของหมู่บ้านค่อนข้างเป็นเศรษฐกิจแบบปิด หากเป็นเศรษฐกิจแบบเปิด ค่าตัวทวีน่าจะต่ำกว่านี้เพราะมีการไหลออกของเงินทุนค่อนข้างสูง

ซึ่งการศึกษาเป็นไปตามทฤษฎีของเคนส์ที่ว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภคมีค่าสูงจะมีผลทำให้ค่าตัวทวีสูงขึ้นตามไปด้วย ค่าของตัวทวีขึ้นอยู่กับค่าของความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค ถ้า MPC มีค่าสูง \otimes K จะมีค่าสูง MPC มีค่าต่ำ \otimes K จะมีค่าต่ำ ในการศึกษาครั้งนี้ ค่า MPC เท่ากับ 0.68 ทำให้ค่าตัวทวียิ่งมากขึ้น ได้ค่าตัวทวี เท่ากับ 1.47 การศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นกองทุนหมู่บ้านมีผลทำให้รายได้เพิ่มขึ้น เมื่อมีการลงทุนหรือการบริโภคเพิ่มขึ้นทำให้เกิดรายได้เพิ่ม 1.47 เท่า แต่การศึกษาของคุณมาลิกา ปัญญา ได้ค่าตัวทวี เท่ากับ 1.3 ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่าการศึกษาของบ้านโนนขาม และการศึกษาของคุณกรรณา มานะดี ได้ค่าตัวทวี เท่ากับ 1.88 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าการศึกษาของบ้านโนนขาม จังหวัดนครราชสีมา

ซึ่งอาจเป็นผลจากค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน แต่ก็ทำให้ทราบค่าตัวทวีของของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีค่าประมาณไม่เกิน 1 - 2 เท่า

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษา

- 1) การศึกษาได้ค่าตัวทวี เท่ากับ 1.47 แสดงให้เห็นว่าเวลาที่มีเงินเข้าไปในหมู่บ้านจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นหลายเท่าจากค่าตัวทวี โดยตัวทวีจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้
- 2) กองทุนหมู่บ้าน เป็นผลดีกับประชาชนในหมู่บ้าน ทำให้มีรายได้เพิ่ม การบริโภคเพิ่มขึ้น เกิดการลงทุนในการประกอบอาชีพ จึงควรมีการส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านต่อไป และเพิ่มทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้าน

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาควรมีการเปรียบเทียบระหว่างปี เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการกักเงินของกองทุนหมู่บ้านในแต่ละปี
- 2) การศึกษาควรใช้รายได้ทั้งหมดในทางเศรษฐศาสตร์ (รายได้ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) และรายจ่ายทั้งหมดในทางเศรษฐศาสตร์ (ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภค ค่าใช้จ่ายไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา ภาคอืด และคนอื่นๆ .(2547). ประมวลสารระชุดวิชาการคั่นคว่ำอิสระ หน่วยที่ 1 - 4 นนทบุรี
สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรรณา มานะดี .(2546). “ผลกระทบทางเศรษฐกิจของกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษา บ้านกุดไข่นุ่น
อำเภอบ้านเขว่ำ จังหวัดชัยภูมิ วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต แงงวิชา
เศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิธินันท์ วิทวสวร, ศุภชัย ศรีสุชาติ, สมบูรณ์ ศิริประชัย .(2546). รายงานการวิจัยเรื่องนโยบาย
เศรษฐศาสตร์มหภาคกับความยากจนในประเทศไทย กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ, บุญมี ลี, เทพกร ณ สงขลา .(2545). รายงานการวิจัยเรื่องอุปสรรคด้าน
กฎหมายนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย กรุงเทพฯ
สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชูบ ส่งตระกุลศักดิ์ .(2545). “ผลกระทบของมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐต่อการขยายตัวทาง
เศรษฐกิจและการกระจายรายได้” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสาท หลักศิลา “ความหมายของความยากจน” สืบค้นจาก <http://www.13nr.org/posts/336223>
- พนารัช ปรีดากรณ์ “ทฤษฎีการบริโภคร” กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
พงษ์ศ์ ศิลา .(2551). “ผลกระทบจากกองทุนหมู่บ้านต่อการแก้ปัญหาความยากจน กรณีศึกษา
หมู่บ้านนาเจริญ ตำบลโสน อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พงศ์เทพ พรศิริเจริญพันธ์ .(2543). “การประเมินประสิทธิภาพโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจตาม
มาตรการการใช้จ่ายภาครัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย.
- พอพันธ์ อุษยานนท์ .(2553). ประมวลสารระชุดวิชาการทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ชั้นสูง หน่วยที่ 9
(หน้า 7-12) นนทบุรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลิกา ปัญญา .(2547). “ผลของตัวทวิที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” การศึกษาคั่นคว่ำ
อิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต แงงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- มนัส สุวรรณ .(ม.ป.ป.) “ชนบทกับปัญหาความยากจน: มุมมองเชิงมานุษยวิทยา” กรุงเทพฯ
 รัชณา หลีหะรัน และ คมกริช วงศ์แห “การศึกษาความยากจนของครัวเรือนตำบลท่าชะมวง
 จังหวัดสงขลา” คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา
 วราวุธ พลาศรี .(2555). “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท :
 กรณีศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว.มรม.
 (มนุษยศาสตร์ และ สังคม) ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน, 29 – 38.
- สมทรง บรรจงธิดาทันต์, สุทธิดา แจ่มใส ไวท์, ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ .(2554). “การบูรณาการ
 แก้ไขปัญหาความยากจนด้วยองค์กรชุมชน” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2554
 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ .(2544). คู่มือสำหรับประชาชน
 เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 สืบค้นจาก <http://pan-ha-khaum-yak-jon.blogspot.com/2012/02/blog-post-17.html>
- สุภาวดีา เลิศศศิภากร .(2554). “การวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาคใต้
 ของประเทศไทย” แบบฝึกหัดการวิจัยปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน เชียงใหม่
 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุภัทณา สัมมณกุล .(2546). “การวิเคราะห์ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ” การค้นคว้าอิสระ
 ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สํารวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม
 ครัวเรือน จาก
http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatSubDefault_Final.aspx?catid=13
- อนพันธ์ หนองคู .(2556). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคของประชาชนในกรุงเทพมหานคร”
 ในเอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
 ประจำปี 2556 กรุงเทพฯ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เอนก เขียรถาวร .(2538). เศรษฐศาสตร์มหภาค 1 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (ม.ป.ป.). “ชื่อเสียงของความยากจน” สืบค้นจาก
http://www.baanjommyut.com/library_2/developpement_of_society/29.html
- _____. (ม.ป.ป.). “โครงการลดความยากจน” สืบค้นจาก
<http://pan-ha-khaum-yak-jon.blogspot.com/2012/02/blog-post-17.html>

เอนก เขียรถาวร .(ม.ป.ป.). “ปัญหาความยากจน” สืบค้นจาก

<http://pan-ha-khaum-yak-jon.blogspot.com/2012/02/blog-post-17.html>

_____ . (ม.ป.ป.) “คำแถลงนโยบายของรัฐบาล” สืบค้นจาก

<http://www.thaigov.go.th/government-policies.html>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระ การวิเคราะห์ประโยชน์ของกองทุนหมู่บ้านในการก่อให้เกิดรายได้
กรณีศึกษา บ้านโนนขาม ตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ.....นามสกุล
.....
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. อายุ () ต่ำกว่า 30 ปี () 31 - 40 ปี
() 41 - 50 ปี () 51 - 60 ปี
() 61 ปีขึ้นไป
4. การศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
() มัธยมปลาย/ปวช. () อนุปริญญา/ปวส.
() ปริญญาตรี () อื่น ระบุ.....

ข้อมูลหนี้สิน

ก่อนกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน คร่าวๆของเรามีหนี้สินทั้งสิ้นประมาณ จำนวน.....บาท
ท่านกู้จากสถาบันใด

1. () ธกส.
2. () สหกรณ์การเกษตร
3. () ธนาคารพาณิชย์
4. () ธนาคารอาคารสงเคราะห์
5. () บริษัทให้กู้ต่างๆ
6. () อื่นๆ ระบุ.....

สาเหตุของการกู้เงิน

1. () ใช้ในการลงทุนในอาชีพ
2. () ใช้ในการศึกษาของบุตรหลาน
3. () ใช้ในการซื้อยานพาหนะ/ที่ดิน/สิ่งก่อสร้าง
4. () ใช้ในการรักษาพยาบาล
5. () เก็บไว้ใช้ยามจำเป็น
6. () อื่นๆ ระบุ.....

ข้อมูลการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

1. กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน.....บาท
2. วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน
 - 2.1 ลงทุนการเกษตร
 - ปลูกพืช จำนวน.....บาท
 - เลี้ยงสัตว์ จำนวน.....บาท
 - 2.2 ลงทุนค้าขาย จำนวน.....บาท
 - 2.3 ลงทุนร้านเสริมสวย จำนวน.....บาท
 - 2.4 ลงทุนร้านซ่อมรถ จำนวน.....บาท
 - 2.5 ลงทุนเย็บผ้า จำนวน.....บาท
 - 2.6 เก็บไว้ใช้ยามจำเป็น จำนวน.....บาท
 - 2.7 ใช้หนี้เก่า จำนวน.....บาท
 - 2.8 ใช้ในการศึกษาของบุตรหลาน จำนวน.....บาท
 - 2.9 ลงทุนอื่น ๆ จำนวน.....บาท
3. เงินลงทุนในโครงการนำไปใช้เป็น
 - ทนหมุนเวียน จำนวน.....บาท
 - ซื้อเครื่องจักร/อุปกรณ์ จำนวน.....บาท
 - ก่อสร้าง จำนวน.....บาท

ข้อมูลรายได้ในครัวเรือน

1. ค่าจ้างและเงินเดือน จำนวน.....บาท/เดือน
2. รายได้จากการทำการเกษตร จำนวน.....บาท/เดือน
3. รายได้จากการให้เช่าที่ดินเพื่อการเกษตร จำนวน.....บาท/เดือน
4. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร/เงินปันผลต่าง ๆ จำนวน.....บาท/เดือน
5. เงินสงเคราะห์(เบี้ยยังชีพ) จำนวน.....บาท/เดือน
6. บำเหน็จบำนาญ จำนวน.....บาท/เดือน
7. รายได้จากการค้าขาย จำนวน.....บาท/เดือน
8. รายได้จากอู่ซ่อมรถ จำนวน.....บาท/เดือน
9. รายได้จากร้านเสริมสวย จำนวน.....บาท/เดือน
10. รายได้จากการเย็บผ้า จำนวน.....บาท/เดือน

11. บุตร/หลานให้ จำนวน.....บาท/เดือน
 12. รายได้อื่น ๆ(ระบุ)..... จำนวน.....บาท/เดือน

ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือน

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน.....บาท/เดือน
 2. ค่ายาสูบ/หมาก จำนวน.....บาท/เดือน
 3. เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า จำนวน.....บาท/เดือน
 4. ค่าน้ำ ค่าไฟ จำนวน.....บาท/เดือน
 5. ค่าตรวจรักษาพยาบาล/ค่ายารักษาโรค จำนวน.....บาท/เดือน
 6. ค่าซื้อยานพาหนะ จำนวน.....บาท/เดือน
 7. ค่าบำรุงรักษาพาหนะ จำนวน.....บาท/เดือน
 8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร จำนวน.....บาท/เดือน
 9. ค่าการศึกษาของบุตรหลาน จำนวน.....บาท/เดือน
 10. ค่าเบี้ยประกันภัยต่าง ๆ จำนวน.....บาท/เดือน
 11. ค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและอื่น ๆ จำนวน.....บาท/เดือน
 12. เงินบริจาคและค่าชองงานต่าง ๆ จำนวน.....บาท/เดือน
 13. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ จำนวน.....บาท/เดือน

ข้อมูลการออม

ท่านมีเงินออม ประมาณ จำนวน.....บาท

การชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน

- () ครบและตรงตามกำหนดเวลา
 () ไม่ครบและไม่ตรงตามกำหนดเวลา

หลังจากที่ชำระหนี้กองทุนครั้งนี้แล้วท่านจะอย่างไร

- () กู้ต่อ () ไม่กู้ต่อ

ข้อมูลอื่น ๆ

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ พ.ศ.2547

พระราชบัญญัติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2547

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 55 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

กองทุนหมู่บ้าน

มาตรา 5 ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกชื่อว่า “กองทุนหมู่บ้าน” หรือ “กองทุนชุมชนเมือง” แล้วแต่กรณี โดยให้คณะผู้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านยื่นขอจัดตั้งและจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้านต่อนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กองทุนหมู่บ้านที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(2) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(3) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์

(4) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(5) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใด กำหนดให้กิจการกองทุนหมู่บ้านต้องดำเนินการหรือต้องเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม อันเป็นภาระที่ไม่เหมาะสมหรือเกินสมควร คณะกรรมการอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการลดภาระดังกล่าวแก่กิจการของกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 6 ทุนหรือทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านประกอบด้วย

- (1) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (3) เงินที่สมาชิกลำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (4) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ
- (5) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

มาตรา 7 สมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา 8 การจัดตั้ง การจดทะเบียน และการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 9 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน
- (2) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- (3) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี
- (4) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (5) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด
- (6) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- (7) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน
- (8) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- (9) สำรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (10) พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (11) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (12) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

(13) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด

(14) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

การดำเนินการใด ๆ ตาม (10) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งไม่ใช่เงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา 10 ในกรณีที่มีการเลิกกองทุนหมู่บ้านใด ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่นเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่หรือยุบรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวมแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่กองทุนหมู่บ้านใดแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านใหม่หรือแยกกองทุนหมู่บ้านบางส่วนเพื่อรวมกับกองทุนหมู่บ้านอื่น ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินบางส่วนของกองทุนหมู่บ้านนั้น ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งใหม่หรือกองทุนหมู่บ้านที่ไปรวมแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 2

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา 11 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- (2) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนและประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน
- (3) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง
- (4) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (5) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

มาตรา 12 ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย

- (1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 31
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (3) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ
- (4) ดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

มาตรา 13 กิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ไม่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ทั้งนี้ ผู้อำนวยการเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา 14 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 15 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้จ่ายจากเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

รายได้ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้เป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน

เงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติส่วนที่ยังไม่ได้จัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้าน ให้นำไปหาผลประโยชน์ได้โดยการฝากกับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจหรือธนาคารพาณิชย์ หรือชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ทรัพย์สินอื่นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้นำไปหาผลประโยชน์ซึ่งไม่มีลักษณะที่เสี่ยงต่อความเสียหายได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 16 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กทบ.” ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่นายกรัฐมนตรียอมหมายเป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง
- (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(4) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขานุการนายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมบัญชีกลาง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนสิบสี่คน
- (6) ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนห้าคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (5) และ (6) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (5) ให้คำนึงถึงชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการได้

มาตรา 17 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 18 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 17 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการมีมติให้ออก
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 19 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและสำนักงาน
- (2) จัดหาเงินทุนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้าน
- (3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- (4) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติไปหาผลประโยชน์
- (5) ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและจดทะเบียน กองทุนหมู่บ้าน
- (6) ออกระเบียบเกี่ยวกับการคัดเลือก คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งการบริหารงานและการประชุมของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (7) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก
- (8) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเลิก ยุบรวม หรือแยกกองทุนหมู่บ้าน
- (9) ออกระเบียบเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน
- (10) ออกระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจาก ตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
- (11) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย และพัฒนากองทุนหมู่บ้าน
- (12) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ
- (13) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (14) รายงานผลการดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งจัดทำงบการเงินของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- (15) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแล้ว รายงานต่อคณะรัฐมนตรี
- (16) ออกประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้
- (17) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในกรณีที่มีการออกระเบียบใหม่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิก ถ้ากรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกผู้ใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามขัดกับระเบียบใหม่ดังกล่าว ให้ผู้นั้นพ้นจากการเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกแล้วแต่กรณี

มาตรา 20 กรรมการและอนุกรรมการอาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ที่ปรึกษาอาจได้รับค่าตอบแทน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา 21 ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีสำนักงานใหญ่ เรียกว่า “สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “สทพ.” และอาจตั้งสาขาตามความจำเป็นก็ได้

มาตรา 22 สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (2) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (3) ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (4) ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
- (5) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- (6) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 23 ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ผู้อำนวยการอาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ผู้อำนวยการหรือบุคคลซึ่งผู้อำนวยการมอบอำนาจ เป็นนายทะเบียนกองทุนหมู่บ้านโดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการบริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ในกิจการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นิติกรรมที่ผู้อำนวยการกระทำโดยฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนดย่อมไม่ผูกพันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้ผู้อำนวยการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 24 เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน รัฐมนตรีอาจขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในสำนักงานเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้นั้น แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับอนุมัติให้มาปฏิบัติงานเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไปปฏิบัติงานใด ๆ และให้นับเวลาระหว่างที่มาปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับการคำนวณบำเหน็จบำนาญหรือ

ประโยชน์ตอบแทนอื่นทำนองเดียวกันเสมือนอยู่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานเต็มเวลาดังกล่าวแล้วแต่กรณี

มาตรา 25 ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 24 ขอกลับเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานในสังกัดเดิมภายในกำหนดเวลาที่อนุมัติ ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามข้อตกลงที่ทำไว้ในการอนุมัติตามมาตรา ๒๔

หมวด 3

การบัญชีและการตรวจสอบ

มาตรา 26 ภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีให้สำนักงานจัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงินและทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้ตามที่เห็นสมควรในการนี้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบตามวรรคหนึ่งจัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา 28 ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติแล้วรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ให้สำนักงานจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละหนึ่งครั้งตามรอบปีงบประมาณ และให้จัดส่งงบการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว ให้เสนองบการเงินดังกล่าวต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 4

การกำกับและควบคุม

มาตรา 29 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยทั่วไปเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือมติของคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการจัดการกองทุนหมู่บ้านในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติตามประกาศระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านหรือให้กองทุนหมู่บ้านชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน

หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคสอง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 30 ให้กองทุนหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เป็นกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 31 เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2544 เสร็จสิ้นลงแล้ว และให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวดำเนินการตามมาตรา 44(2) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 โดยประกาศยุติการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในราชกิจจานุเบกษา

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ รายได้และลูกจ้างของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2544 และของสำนักเลขาธิการ

นายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ไปเป็นของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ.2544 และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้กรรมการกองทุนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้จนครบวาระ ให้สมาชิกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เป็นสมาชิกต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติตาม พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ.2544 ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ไปจนกว่าสัญญาจ้างผู้อำนวยการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง และเมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป ในระหว่างยังไม่มีกรรมการคัดเลือกผู้อำนวยการตามวรรคหก ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการไปจนกว่าผู้อำนวยการที่ได้รับคัดเลือกตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่ ให้นำบรรดาประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 มาใช้บังคับกับการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดเป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

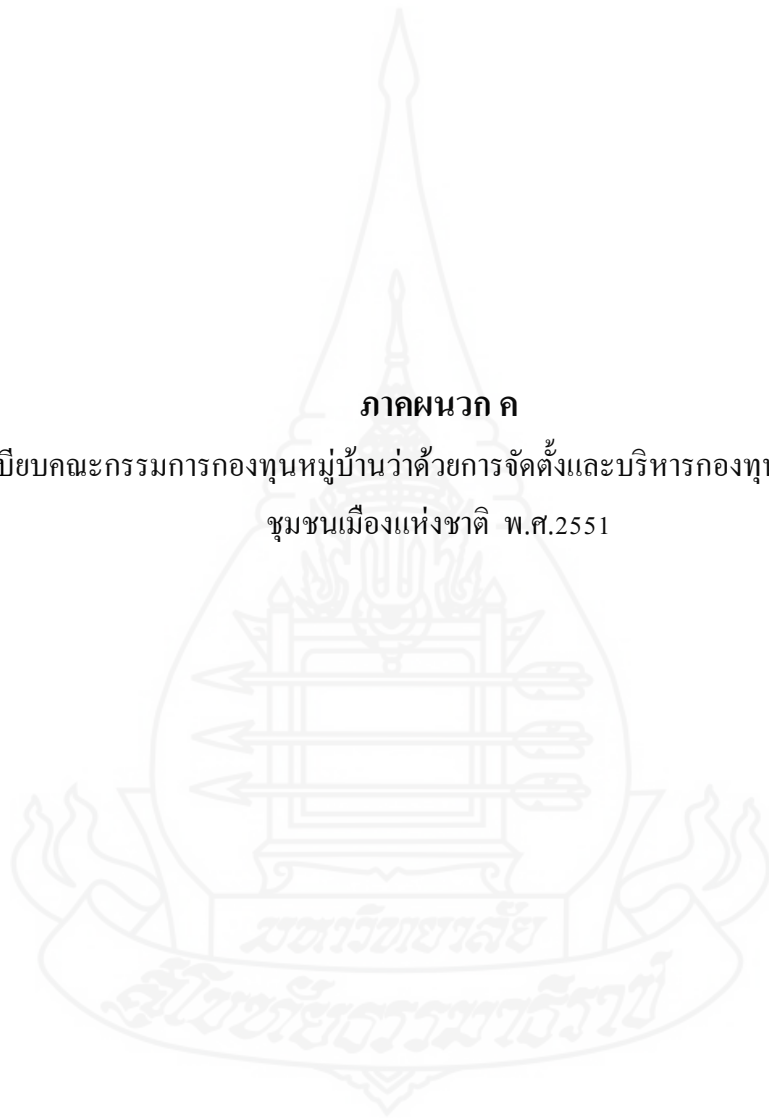
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยการให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านหรือชุมชนตามภูมิปัญญาหรือทุนทางสังคมของตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา การสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนและองค์กรชุมชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจของหมู่บ้านและชุมชนเมืองอันเป็นเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะการจัดระบบสวัสดิการ ในชุมชนมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นจึงได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็น แหล่งเงินทุนสำหรับจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนแก่กองทุนหมู่บ้านเป็นกลไกให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และเพื่อให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รวมทั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนในอนาคต โดยมีกระบวนการทัศน์ด้านการบริหารและการพัฒนาที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่มีรูปแบบ วิธีการคิด และมุมมองที่เปิดกว้างมีคุณธรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยหลักของการเอื้ออาทรในรูปแบบกัลยาณมิตร ตลอดจนมีการสร้างและพัฒนาความคิด ความเข้าใจ ให้เป็นระบบในลักษณะของการบูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกันและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกองทุนในทุกระดับอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ก

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและ
ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2551

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551

.....

เพื่อให้การดำเนินการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สอดคล้อง ตามหลักการเหตุผล และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยความตามมาตรา 19 และมาตรา 31 วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ไว้แทน ดังนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 - 7) ที่ออกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 - 5)

ข้อ 4 ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติรักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

“กองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น ทั้งนี้ โดยมีขอบเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร

“คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ หรือเขต

“คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“กรรมการกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือกรรมการในคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารที่คณะกรรมการกำหนดให้ให้บริการในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เป็นต้น อยู่รวมกัน

“หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า ผู้มีชื่อเป็นเจ้าบ้านตามทะเบียนบ้าน

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไป ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมไว้กับกองทุนหมู่บ้าน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสม ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

“เงินรับฝาก” หมายความว่า เงินรับฝากประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากเงินออมตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน หรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี

“ที่ประชุมสมาชิก” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

“บัญชีกองทุนหมู่บ้าน” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุนหมู่บ้าน (ชื่อหมู่บ้านหรือชื่อชุมชนเมือง) หรือบัญชีที่ 1 ซึ่งกองทุนหมู่บ้านเปิดไว้รองรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล

“บัญชีเงินสะสม” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุนหมู่บ้าน (ชื่อหมู่บ้านหรือชื่อชุมชนเมือง) หรือบัญชีที่ ๒ ซึ่งกองทุนหมู่บ้านเปิดไว้รองรับเงินฝากประเภทอื่นนอกเหนือจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล

“บัญชีเงินกู้ยืม” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุนหมู่บ้าน (ชื่อหมู่บ้านหรือชื่อชุมชนเมือง) หรือบัญชีที่ 3 ซึ่งกองทุนหมู่บ้านเปิดไว้รองรับการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

“บัญชีเงินอุดหนุน” หมายความว่า บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ภายใต้ชื่อกองทุนหมู่บ้าน (ชื่อหมู่บ้านหรือชื่อชุมชนเมือง) หรือบัญชีที่ 4 ซึ่งกองทุนหมู่บ้านเปิดไว้รองรับเงินอุดหนุน หรือเงินบริจาค

ข้อ 6 ในกรณีกองทุนหมู่บ้านใดไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เนื่องจากโดยสภาพข้อเท็จจริงสุดวิสัยที่ดำเนินการได้ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรายงานปัญหา และเสนอระเบียบปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาต่อคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอพิจารณา และนำเสนอคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้เป็นรายกรณี ต่อไป

หมวด 2

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 7 ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

(1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

(2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง

(3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

(4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม

(5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ข้อ 8 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นแหล่งเงินทุน เพื่อจัดสรรให้กองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริม และพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

(2) เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุน และประสานงานในการกู้ยืมเงินระหว่างกองทุนหมู่บ้าน

(3) ส่งเสริม และพัฒนาหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

(4) สนับสนุนการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทั้งในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

(5) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

ข้อ 9 ทูตและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย

(1) เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับโอนตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(3) เงิน หรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ

(4) ดอกผล รายได้หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 10 ให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคาร เพื่อสำรองจ่ายและเตรียมจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านให้ธนาคารโอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 11 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมืองตามข้อ 12 แห่งระเบียบนี้ บัญชีละหนึ่งล้านบาทภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดในกรณีคณะกรรมการไม่สามารถจัดสรรเงินให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้ขยายระยะเวลาต่อได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน

ข้อ 12 ในการอนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเริ่มเข้าบริหารจัดการและเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน หรือบัญชีกองทุนชุมชนเมืองให้คณะกรรมการพิจารณาในหลักการ ดังนี้

(1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และการควบคุมดูแลตนเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านของประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

(2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่เป็นความพร้อมของบุคคลด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการเข้าบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

(3) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนทางสังคมหรือกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น

(4) การมีระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวด 5 แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะกรรมการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมือง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 13 ในกรณีที่ผู้อำนวยการเห็นว่ากองทุนหมู่บ้านดำเนินการกองทุนหมู่บ้านในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน หรือกองทุนหมู่บ้านไม่ปฏิบัติตามประกาศระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้พิจารณาสั่งระงับการจ่ายเงินของกองทุนหมู่บ้านหรือให้กองทุนหมู่บ้านชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินที่เบิกจ่ายไปแล้ว โดยให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือไปยังกองทุนหมู่บ้าน หากกองทุนหมู่บ้านไม่เห็นด้วยกับคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งของผู้อำนวยการ

หมวด 3

คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 14 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน ปลัดจังหวัด เป็นรองประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) คลังจังหวัด ผู้แทนสถาบันการศึกษาหรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ประชาสัมพันธ์ จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด เกษตรจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่าย กองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ พัฒนาการจังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มแผนงานและข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่หนึ่ง พนักงานสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่สอง

ให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน

ระดับจังหวัดจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธาน คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง และให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) จัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณการพัฒนา และบูรณาการการขับเคลื่อนงานกองทุนหมู่บ้าน
- (4) เป็นหน่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ให้กับกองทุนหมู่บ้าน ตลอดจนเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านทุกระดับ
- (5) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
- (6) ประสานความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัด
- (7) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน และส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ
- (8) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด
- (10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 15 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นรองประธาน ผู้แทนการเคหะ

แห่งชาติผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ผู้แทนธนาคารออมสิน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ผู้อำนวยการสำนักการคลังกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองกรุงเทพมหานครจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากำลังคนกรุงเทพมหานคร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการกองพัฒนาชุมชน สำนักพัฒนากำลังคนกรุงเทพมหานคร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่หนึ่ง พนักงานสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่สอง ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมือง กรุงเทพมหานครจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธาน คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) รับเงินทะเบียนกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (2) สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร และให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับเขตร่วมกับชุมชนตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) จัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณการพัฒนา และบูรณาการ การขับเคลื่อนงานกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร
- (4) เป็นหน่วยสนับสนุนการจัดการความรู้ให้กับกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองทุกระดับ
- (5) ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และบรรลุตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์
- (6) ประสานความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร

(7) จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทราบ

(8) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร ให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

(9) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานคร

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 16 ให้มีคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธาน ปลัดอำเภอ หัวหน้ากลุ่มหรือฝ่าย บริหารงานปกครอง เป็นรองประธาน ปลัดเทศบาลหรือ ปลัดเมืองพัทยาท้องถิ่นอำเภอ เกษตรอำเภอ ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ผู้แทนสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ พัฒนาการอำเภอเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอจำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอด้วยกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วม และการพึ่งพาตนเอง

(2) จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับแผนยุทธศาสตร์ แผนงานงบประมาณกองทุนหมู่บ้านของจังหวัด

(3) จัดทำแผนงานและโครงการเพื่อบูรณาการการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

(4) เป็นหน่วยจัดการความรู้เพื่อบูรณาการการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

(5) ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้งของกองทุนหมู่บ้าน

(6) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดตามระเบียบหรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(7) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมาย

ข้อ 17 ให้มีคณะกรรมการสนับสนุนระดับเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขต เป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นรองประธาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายการคลังเขต ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน ผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองระดับเขตจำนวนห้าคน เป็นอนุกรรมการ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเขต เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นักพัฒนาชุมชนระดับ 6 ตามที่ผู้อำนวยการเขตมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับเขต ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ จำนวนห้าคน สำหรับผู้แทนคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองระดับเขตจำนวนห้าคน ให้เครือข่ายกองทุนชุมชนเมืองเลือกกันเอง แล้วเสนอชื่อต่อประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับเขต เพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งต่อไป

ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับเขตกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตด้วยกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการพึ่งพาตนเอง

(2) จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับแผนยุทธศาสตร์ แผนงานงบประมาณกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

(3) จัดทำแผนงานและโครงการ เพื่อบูรณาการการพัฒนากองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

(4) เป็นหน่วยจัดการความรู้ เพื่อบูรณาการการพัฒนากองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

(5) ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้งของกองทุนหมู่บ้านในระดับเขตกรุงเทพมหานคร

(6) รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในเขตให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานครตามระเบียบ หรือวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(7) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับกรุงเทพมหานครมอบหมาย

ข้อ 18 ให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการสนับสนุน และติดตามการดำเนินงานกองทุนชุมชนอื่นที่จะดำเนินการจัดตั้งเป็น กองทุนหมู่บ้านตามแต่กรณี โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน หรือเสมือนกับ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ และ คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด

ในระยะเริ่มแรก หากประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ และเขต ที่ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนและอื่น ๆ ผู้แทนคณะกรรมการ เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านเป็นอนุกรรมการตามข้อ 14 ข้อ 15 ข้อ 16 และข้อ 17 ให้คณะกรรมการ สนับสนุนระดับต่าง ๆ สามารถดำเนินการประชุมได้โดยให้ถือว่าครบองค์ประชุมตลอดจนมีอำนาจ หน้าที่ตามวรรคสามของข้อ 14 ข้อ 15 ข้อ 16 และข้อ 17 ได้

เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนกลไกของท้องถิ่นในการดำเนินการพัฒนา การเรียนรู้ร่วมกันใน การบริหารการจัดการกองทุนด้วยความสมัครใจ ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด และ กรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะทำงาน โดยคำนึงถึงผู้แทนเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มหรือ องค์กรประชาชน เครือข่ายชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำธรรมชาติ ในท้องถิ่นที่มีความรู้หรือมี ประสบการณ์ ด้านการพัฒนากองทุน หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในจำนวนตามความเหมาะสมของ พื้นที่โดยให้มีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสนับสนุนระดับ จังหวัดและกรุงเทพมหานคร

หมวด 4

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 19 ให้กองทุนหมู่บ้านแต่ละกองทุน มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่า เก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งมาจากสมาชิกโดยการคัดเลือกกันเองจากบุคคลที่มีความรู้

ความสามารถและมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 20

การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้นควรคำนึงถึงจำนวนกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ออกระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน ตามมติของที่ประชุมสมาชิก โดยให้คำนึงถึงหลักศาสนา วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของแต่ละหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

ข้อ 20 กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ หรือบรรลุนิติภาวะโดยการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(3) เป็นผู้ที่ไม่มีความประพฤติบกพร่องในศีลธรรมอันดีมีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางด้านการเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(4) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือบุคคลล้มละลาย

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ หรือบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อ 23 (3) และ (4)

ข้อ 21 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน
- (2) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
- (3) จัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน หรือสำนักงานกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี
- (4) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (5) จัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด
- (6) พิจารณาเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิก หรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- (7) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน
- (8) จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด
- (9) สำรวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ตลอดจนข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
- (10) พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดของสมาชิกและหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
- (11) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
- (12) ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน
- (13) รายงานผลการดำเนินการปัญหา และอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนหมู่บ้านให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตลอดจนรายงานเรื่องดังกล่าวให้สมาชิกทราบตามที่คณะกรรมการกำหนด

(14) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ดำเนินการใด ๆ ตาม (10) ให้ใช้จ่ายจากเงินรายได้ของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งไม่ใช่เงินที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 22 กรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อ 28 เข้าดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนหมู่บ้านจับสลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ถูกจับสลากออกไม่ถือว่าพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่พ้นตำแหน่งอาจได้รับคัดเลือกอีกได้

ในกรณีที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่งตามวาระสอง และพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

จัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 19 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระได้รับมติจากที่ประชุมสมาชิกโดยมีคะแนนเสียงสามในสี่รับรองให้เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อและมีความประสงค์ที่จะปฏิบัติงานต่อไปให้มีสิทธิเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อไปตามวาระ

ให้กองทุนหมู่บ้าน จัดทำรายงานการประชุมและรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเสนอให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับเขตทราบ

ข้อ 23 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนหมู่บ้าน พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(4) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(5) ลักษณะต้องห้ามตามข้อ 20 (4) (5) (6) และ (7)

(6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติ และมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 20

ในกรณีที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนหมู่บ้านแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้นำบทบัญญัติในข้อ 22 วรรคสี่ มาใช้บังคับกับกรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (2) และ (3)

ข้อ 24 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เภรัณยูิกกองทุนหมู่บ้าน และเลขานุการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 25 การประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต้องมีกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและรองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการกองทุนหมู่บ้านคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดกรรมการกองทุนหมู่บ้านผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามไม่ให้เข้าร่วมประชุมเรื่องนั้น

หมวด 5

กองทุนหมู่บ้านและสมาชิก

ข้อ 26 กองทุนหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้เพิ่ม รายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการหรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
- (2) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
- (3) รับฝากเงินจากสมาชิกและจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์
- (4) ให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
- (5) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิก หรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 27 กองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่คณะกรรมการจัดสรรให้
- (2) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (3) เงินที่สมาชิกรับมาลงหุ้น หรือฝากไว้กับกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่หมู่บ้านกำหนด
- (4) เงิน หรือทรัพย์สินอื่นที่กองทุนหมู่บ้านได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไข หรือข้อผูกพันใด ๆ
- (5) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงิน หรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 28 ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้าน ครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจง ทำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม

และดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 20 โดยมี คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การ เลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม

การประชุมตามวรรคหนึ่ง ผู้มาประชุมจะต้องมีหัวหน้าครัวเรือนจำนวนไม่น้อยกว่าสามใน สี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ทั้งนี้ หัวหน้าครัวเรือนอาจมอบหมายให้ผู้แทนครัวเรือนเข้า ประชุมแทนได้

เมื่อที่ประชุมกำหนดวิธีการเลือกแล้วเสร็จ ให้ผู้ใหญ่บ้าน และคณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอสนับสนุนให้การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปตามมติของเวที ชาวบ้าน

ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับเขต เป็นผู้ทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้านตามวรรคแรก

ข้อ 29 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อ 28 ต้องดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้ง กองทุนหมู่บ้านต่อคณะกรรมการ หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และเปิด บัญชีเงินฝากของกองทุนหมู่บ้านให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากได้รับเลือก

ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามข้อ 28 เปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์บัญชีที่ 1 ภายใต้ชื่อ บัญชี “กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี (ชื่อบ้านหรือชื่อชุมชน หมู่ที่..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....)” ไว้กับธนาคาร เพื่อรับ โอนเงินที่ได้รับจัดสรรจาก คณะกรรมการ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามข้อ 28 สามารถเปิดบัญชีสะสมหรือบัญชีที่ 2 บัญชีเงินกู้ ยืมหรือบัญชีที่ 3 บัญชีเงินอุดหนุนหรือบัญชีที่ 4 ได้ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการ ตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

ข้อ 30 สมาชิก ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น และมี คุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

การรับสมัครสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
เงื่อนไข และวิธีการที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความต้องการ และการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองเป็นหลัก

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริม
สนับสนุนให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหมู่บ้าน หรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุนหมู่บ้าน

ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์ และ
วิธีการที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดไว้ในระเบียบ หรือข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 32 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีสมาชิก อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในกำหนด
ระยะเวลาสิบห้าวัน นับจากวันที่กรรมการกองทุนหมู่บ้านพ้นจากตำแหน่งตามวาระ เพื่อพิจารณา
ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และรับรองกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับ
เลือกใหม่

วิธีการในการเรียกประชุมให้เป็นไปตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด โดยคำนึงถึงจารีต
ประเพณี

ของแต่ละหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง

ข้อ 33 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจ
เรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติ หรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก
ตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะเห็นสมควร

จากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายใน
ระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่
น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 34 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจ
นั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายไม่ได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายใน สิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังถ้าไม่ใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 35 สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน

ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

หมวด 6

การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 36 สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านต้องจัดทำ คำขอกู้โดยระบุ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนหมู่บ้าน กำหนด

ข้อ 37 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวน สองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่ กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิก พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน หรือเงินยืมฉุกเฉินให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอนุมัติได้ราย หนึ่งจำนวนไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล หรือบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปใช้จ่ายเพื่อการฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน โดยกองทุนหมู่บ้านสามารถเบิกเงิน ฉุกเฉินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) มาเก็บรักษาไว้เป็นเงินสด ตามระเบียบข้อบังคับหรือ ข้อกำหนดของกองทุนหมู่บ้าน โดยวงเงินสดที่เก็บรักษาประจำวันจะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ ประชุม ซึ่งมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 38 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอต้งหมด หรือ บางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจน เงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบ โดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออม ทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรับทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชี ผู้กู้ที่ ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามคำสั่ง และเงื่อนไขของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 39 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคล หรือ ทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 40 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝาก และเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจริตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเก็บรักษา หรือเบิกจ่ายดอกเบี้ย หรือเงินตอบแทนจากผล กำไรตามเงื่อนไขและวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ดอกเบี้ย และเงินตอบแทนจากผลกำไร ที่เกิดขึ้นจากการนำเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปให้สมาชิกกู้ หรือยืมไปลงทุน หรือ เพื่อการฉุกเฉินจะต้องนำเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

(2) ให้กองทุนหมู่บ้าน จัดทำงบการเงิน ทุกหกเดือน เพื่อจะได้รับทราบผลประกอบการของ กองทุนหมู่บ้านโดยรวม

(3) ให้เบิกจ่ายดอกเบี้ย หรือเงินตอบแทนจากผลกำไรสะสมที่เกิดขึ้นมาใช้จ่าย หรือนำไป จ่ายและจัดสรร ตามเงื่อนไข หรือระเบียบที่แต่ละกองทุนหมู่บ้านได้กำหนดขึ้น

(4) ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำหลักฐานการเบิกถอนดอกเบี้ย หรือเงินตอบแทนจากผลกำไรจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการเบิกถอนพร้อมหลักฐาน แล้วปีต่อปีประกาศให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้รับทราบ และตรวจสอบ ณ ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน

(5) การเบิกจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินตอบแทนจากผลกำไรให้กองทุนหมู่บ้านจัดทำงบการเงินตามแบบที่สำนักงานกำหนด เพื่อให้ธนาคารเบิกจ่ายตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

ข้อ 41 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ หรือเงินยืมให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือเงินยืมพร้อมเงินตอบแทนจากผลกำไร ให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จ ตามวิธีการดังต่อไปนี้

(1) เงินกู้ หรือเงินลงทุนทุกประเภท ซึ่งให้กู้หรือยืมจากเงินและดอกเบี้ย หรือผลอันเกิดจากเงินที่ได้รับจากการจัดสรร หรือสมทบจากสำนักงาน ให้ผู้กู้ หรือผู้ยืมชำระให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ทำสัญญา ยกเว้นเงินบัญชีอื่น

(2) เงินกู้ หรือเงินลงทุนทุกประเภท ซึ่งให้กู้ หรือยืมเงิน หรือดอกเบี้ย หรือผลอันเกิดจากเงินกู้หรือยืมจากสถาบันการเงิน ให้ผู้กู้ หรือผู้ยืมชำระคืนตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

สมาชิกที่ประสงค์จะชำระคืนเงินกู้ หรือเงินยืมทุกประเภทต้องไปติดต่อขอชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภทกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อตรวจสอบเงินงวด (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือเงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ที่จะต้องส่งชำระคืน

ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือเงินยืมทุกประเภทของสมาชิกให้กับสมาชิกจำนวนสามฉบับ

ให้สมาชิกรับเงิน (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือเงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ไปฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ของสมาชิก พร้อมทั้งทำหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) มอบไว้กับธนาคาร เพื่อให้ธนาคารถอนเงินจำนวนดังกล่าว

ให้ธนาคารถอนเงินตามยอดเงิน ซึ่งระบุไว้ในหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) แล้วนำฝากเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

เมื่อธนาคารรับเงิน และหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) จากสมาชิกกองทุนแล้วให้มอบหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือเงินยืม (ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2) ให้กับสมาชิก

เพื่อให้สมาชิกนำไปเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และนำไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบ หรือข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านหนึ่งฉบับ เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี หรือ ดำเนินการในส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีกหนึ่งฉบับ (ฉบับที่ 3) ให้ธนาคารจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 42 กองทุนหมู่บ้านสามารถดำเนินการตามข้อ 41 หรืออาจสามารถกำหนดวิธีการชำระ คื่นเงินกู้ หรือเงินยืม โดยการชำระคืนต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือชำระคืนโดยใช้บริการ ของธนาคารในการให้บริการในหมู่บ้านหรือชุมชน ทั้งนี้จะต้องกำหนดขั้นตอน วิธีการ ตลอดจน การบริการที่โปร่งใสเป็นธรรมแก่สมาชิก ทั้งนี้โดยให้กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน หมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านใดมีวิธีการชำระคืนนอกเหนือจากข้อ 41 และข้อ 42 วรรคแรก สามารถ ขอ ความเห็นชอบต่อคณะกรรมการได้

ข้อ 43 กองทุนหมู่บ้านสามารถกู้ยืมเงินกับกองทุนอื่นได้ เพื่อนำไปให้สมาชิกกู้ต่อไป ลงทุน ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วน หรือ ถูกฉ้อโกงได้ตามวิธีการดังต่อไปนี้

(1) กองทุนหมู่บ้านที่ให้กู้ และกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้ต้องเรียกประชุมสมาชิกเปิดเวที ประชาคม พร้อมทั้งขอความเห็นชอบจากสมาชิก โดยชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ วงเงินขอกู้ เงื่อนไขของสัญญา ตลอดจนประเด็นสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีผู้มาประชุมไม่น้อยกว่าสาม ในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และให้มีผู้แทนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับ เขตมาเป็นผู้สังเกตการณ์ด้วย

(2) จัดทำสัญญากู้เงิน และมีหนังสือถึงธนาคารที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือให้โอนเงิน จากบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ให้กู้ (บัญชีที่ 1) ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้ (บัญชีที่ 1)

(3) มีหนังสือแจ้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับเขตอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ เพื่อคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ หรือระดับเขตจะได้แจ้งให้คณะกรรมการ สนับสนุนระดับจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด หรือ กรุงเทพมหานครแจ้งให้สำนักงานได้ทราบเป็นลำดับ

ข้อ 44 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตาม เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบ หรือข้อบังคับที่

กองทุนหมู่บ้าน กำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาด หรือค้างชำระเว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่ง รายใด ก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่ง หนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

ข้อ 45 ในกรณีที่ผู้กู้ไม่ได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงิน หรือเมื่อมี หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงิน ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือ ค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

กรณีที่พบปัญหาผิดตามความในหมวดนี้ชัด หรือแย้งกับหลักศาสนาของสมาชิกของกองทุน หมู่บ้าน ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ และรูปแบบในการใช้ ประโยชน์จากเงินกองทุนหมู่บ้าน และการกำหนดผลตอบแทนใช้คืนกองทุนหมู่บ้าน ให้สอดคล้อง กับหลักศาสนาของสมาชิกนั้นได้

หมวด 7

การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ข้อ 46 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และจัดทำรายการรับ – จ่ายเงินกองทุนหมู่บ้านอย่างน้อยเดือน ละหนึ่งครั้งและแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อ คณะกรรมการ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของสมาชิกเป็นหลัก

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ตามที่เห็นสมควร ในการนี้ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบตามวรรคสาม จัดส่งผลประกอบการและงบการเงินให้สำนักงาน และแสดงความเห็นภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี (วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี)

ข้อ 47 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จัดทำงบการเงินพร้อมทั้งรายละเอียดประกอบตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีของทุกปี

ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สรรหาผู้ตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้านเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อขอความเห็นชอบในการทำหน้าที่ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้าน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด และให้ทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อสมาชิกและสาธารณชน

ข้อ 48 การจัดสรรกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นปีบัญชีหากปรากฏว่าปีใดมีกำไรสุทธิคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสามารถนำกำไรสุทธิมาจัดสรรตามระเบียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กองทุนหมู่บ้านกำหนด

การจัดสรรกำไรสุทธิบัญชีที่ 1 ให้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน หมู่บ้าน และชุมชน โดยให้จัดสรรเป็นเงินสมทบกองทุน เงินประกันความเสี่ยง และเงินอื่นตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ทั้งนี้ ห้ามไม่ให้จัดสรรกำไรสุทธิตามส่วนการถือหุ้นของสมาชิก สำหรับเงินสมทบกองทุนและเงินประกันความเสี่ยงให้คงไว้ในบัญชีที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขวิธีการในการจัดสรรกำไรสุทธิของบัญชีที่ 1 เพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติได้

ประกาศ ณ วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2551

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ภาคผนวก ง
ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้กู้ยืมเงินกองทุน

Statistics

		เพศ	อายุ	การศึกษา
N	Valid	126	126	126
	Missing	0	0	0
	Mean	1.6667	3.4841	1.4762
	Sum	210.00	439.00	186.00

Frequency Table**เพศ**

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	42	33.3	33.3	33.3
	หญิง	84	66.7	66.7	100.0
Total		126	100.0	100.0	

อายุ

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ต่ำกว่า 30 ปี	5	4.0	4.0	4.0
31 - 40 ปี	24	19.0	19.0	23.0
41 - 50 ปี	24	19.0	19.0	42.1
51 - 60 ปี	51	40.5	40.5	82.5
61 ปีขึ้นไป	22	17.5	17.5	100.0
Total	126	100.0	100.0	

การศึกษา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ประถมศึกษา	94	74.6	74.6	74.6
มัธยมต้น	15	11.9	11.9	86.5
มัธยมปลาย/ปวช.	8	6.3	6.3	92.9
อนุปริญญา/ปวส.	7	5.6	5.6	98.4
ปริญญาตรี	2	1.6	1.6	100.0
Total	126	100.0	100.0	

2. ข้อมูลหนี้สิน

Statistics

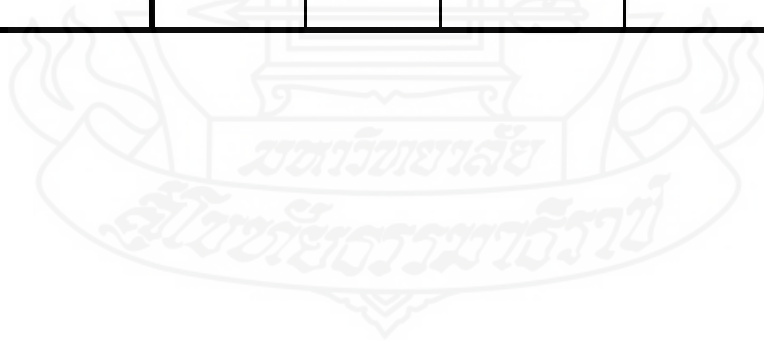
	ข้อมูลหนี้สิน	กู้จาก	สาเหตุการกู้เงิน
N			
Valid	126	126	126
Missing	0	0	0
Mean	72158.7302	3.7460	3.4762
Sum	9092000.00	472.00	438.00

Frequency Table

ข้อมูลหนี้สิน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid .00	52	41.3	41.3	41.3
4500.00	2	1.6	1.6	42.9
10000.00	1	.8	.8	43.7
20000.00	5	4.0	4.0	47.6
30000.00	11	8.7	8.7	56.3
35000.00	1	.8	.8	57.1
36000.00	1	.8	.8	57.9
40000.00	5	4.0	4.0	61.9
50000.00	11	8.7	8.7	70.6
55000.00	2	1.6	1.6	72.2
60000.00	1	.8	.8	73.0
65000.00	1	.8	.8	73.8
70000.00	2	1.6	1.6	75.4
80000.00	4	3.2	3.2	78.6

90000.00	1	.8	.8	79.4
100000.00	4	3.2	3.2	82.5
112000.00	1	.8	.8	83.3
150000.00	2	1.6	1.6	84.9
175000.00	1	.8	.8	85.7
200000.00	6	4.8	4.8	90.5
300000.00	5	4.0	4.0	94.4
350000.00	1	.8	.8	95.2
400000.00	5	4.0	4.0	99.2
1000000.00	1	.8	.8	100.0
Total	126	100.0	100.0	

ผู้จาก

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ชักส	47	37.3	37.3	37.3
สหกรณ์การเกษตร	24	19.0	19.0	56.3
ชอส	2	1.6	1.6	57.9
บริษัทให้กู้	1	.8	.8	58.7
ไม่มี	52	41.3	41.3	100.0
Total	126	100.0	100.0	

สาเหตุการกู้เงิน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid การลงทุนในอาชีพ	74	58.7	58.7	58.7
ไม่มี	52	41.3	41.3	100.0
Total	126	100.0	100.0	

3. วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงินและการใช้เงินกู้ยืม

Statistics

		กู้เงินกองทุน หมู่บ้าน	วัตถุประสงค์ การกู้เงิน	ปลูกพืช	เลี้ยงสัตว์	ค้าขาย
N	Valid	126	126	104	0	22
	Missing	0	0	22	126	104
	Mean	18500.0000	1.3492	18596.1538		18045.4545
	Sum	2331000.00	170.00	1934000.00		397000.00

Statistics

		เสริมสวย	ซ่อมรถ	เย็บผ้า	ออมไว้ใช้	ใช้หนี้เก่า	การศึกษาของ บุตร
N	Valid	0	0	0	0	0	0
	Missing	126	126	126	126	126	126

Statistics

		ลงทุนอื่นๆ	การใช้เงินลงทุน	ทุนหมุนเวียน	ซื้อเครื่องจักร/ อุปกรณ์	ก่อสร้าง
N	Valid	0	126	123	3	0
	Missing	126	0	3	123	126
	Mean		1.0238	18544.7154	16666.6667	
	Sum		129.00	2281000.00	50000.00	

Frequency Table

ผู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	10000.00	1	.8	.8	.8
	15000.00	34	27.0	27.0	27.8
	17000.00	3	2.4	2.4	30.2
	20000.00	88	69.8	69.8	100.0
	Total	126	100.0	100.0	

วัตถุประสงค์การกู้เงิน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ปักพืช	104	82.5	82.5	82.5
ค้าขาย	22	17.5	17.5	100.0
Total	126	100.0	100.0	

ปักพืช

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 15000.00	28	22.2	26.9	26.9
17000.00	2	1.6	1.9	28.8
20000.00	74	58.7	71.2	100.0
Total	104	82.5	100.0	
Missing System	22	17.5		
Total	126	100.0		

เสียงสัตว์

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

ค่าขาย

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	10000.00	1	.8	4.5	4.5
	15000.00	6	4.8	27.3	31.8
	17000.00	1	.8	4.5	36.4
	20000.00	14	11.1	63.6	100.0
	Total	22	17.5	100.0	
Missing	System	104	82.5		
	Total	126	100.0		

เสริมสวย

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

ซ่อมรถ

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

เย็บผ้า

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

ออมไว้ใช้

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

ใช้หนี้เก่า

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

การศึกษาของบุตร

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

ลงทุนอื่นๆ

	Frequency	Percent
Missing System	126	100.0

การใช้เงินลงทุน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ทุนหมุนเวียน	123	97.6	97.6	97.6
ซื้อเครื่องจักร/อุปกรณ์	3	2.4	2.4	100.0
Total	126	100.0	100.0	

ทุนหมุนเวียน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	10000.00	1	.8	.8	.8
	15000.00	32	25.4	26.0	26.8
	17000.00	3	2.4	2.4	29.3
	20000.00	87	69.0	70.7	100.0
	Total	123	97.6	100.0	
Missing	System	3	2.4		
	Total	126	100.0		

ชื่อเครื่องจักร/อุปกรณ์

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	15000.00	2	1.6	66.7	66.7
	20000.00	1	.8	33.3	100.0
	Total	3	2.4	100.0	
Missing	System	123	97.6		
	Total	126	100.0		

ก่อสร้าง

		Frequency	Percent
Missing	System	126	100.0

4. ข้อมูลรายได้ในครัวเรือน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Sum
ข้อมูลรายได้ในครัวเรือน	0			
ค่าจ้างและเงินเดือน	71	600.00	48000.00	540800.00
รายได้การเกษตร	108	600.00	17000.00	409600.00
ค่าเช่าที่ดิน	3	500.00	2000.00	3000.00
ดอกเบี้ยเงินปันผล	4	920.00	1700.00	6020.00
เบี้ยยังชีพ	22	600.00	1300.00	14400.00
บำเหน็จบำนาญ	0			
ค่าขาย	31	1300.00	30000.00	300300.00
อู่ซ่อมรถ	0			
เสริมสวย	0			
เย็บผ้า	2	1000.00	1000.00	2000.00
บุตรหลานให้	75	1000.00	25000.00	341200.00
รายได้อื่นๆ	13	1000.00	25000.00	95500.00
Valid N (listwise)	0			

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation
ค่าจ้างและเงินเดือน	7616.9014	7266.43921
รายได้การเกษตร	3792.5926	3828.65740
ค่าเช่าที่ดิน	1000.0000	866.02540
ดอกเบี้ยเงินปันผล	1505.0000	390.00000
เบี้ยยังชีพ	654.5455	150.32432
ค่าขาย	9687.0968	6501.67886
เย็บผ้า	1000.0000	.00000
บุตรหลานให้	4549.3333	3833.36608
รายได้อื่นๆ	7346.1538	6481.97699

5. ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Sum
ข้อมูลรายจ่ายในครัวเรือน	0			
อาหารและเครื่องดื่ม	125	.00	5000.00	357700.00
ค่ายาสูบ/หมาก	15	.00	1500.00	6800.00
เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า	24	200.00	3000.00	19900.00
ค่าน้ำค่าไฟ	109	200.00	3000.00	57050.00
ค่ารักษาพยาบาล	8	250.00	4000.00	10450.00
ค่าซื้อยานพาหนะ	15	900.00	17000.00	90000.00
ค่าบำรุงรักษายานพาหนะ	105	150.00	10000.00	126750.00
ค่าใช้จ่ายการสื่อสาร	115	100.00	2000.00	39250.00
ค่าศึกษาบุตร	68	300.00	8000.00	125050.00
ค่าเบี้ยประกันภัย	47	300.00	7000.00	53650.00
ค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	46	.00	4000.00	38400.00
เงินบริจาค/งานต่าง ๆ	98	300.00	10000.00	95400.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	126	200.00	3000.00	140400.00
Valid N (listwise)	0			

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation
อาหารและเครื่องดื่ม	2861.6000	1048.02302
ค่ายาสูบ/หมาก	453.3333	418.95562
เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า	829.1667	681.09832
ค่าน้ำค่าไฟ	523.3945	348.38043
ค่ารักษาพยาบาล	1306.2500	1672.13241
ค่าซื้อยานพาหนะ	6000.0000	5057.10250
ค่าบำรุงรักษายานพาหนะ	1207.1429	1401.77478
ค่าใช้จ่ายการสื่อสาร	341.3043	198.48780
ค่าศึกษาบุตร	1838.9706	1548.85238
ค่าเบี้ยประกันภัย	1141.4894	1346.98008
ค่าซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล	834.7826	677.97653
เงินบริจาค/งานต่างๆ	973.4694	1036.70284
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1114.2857	636.83144

6. ข้อมูลการออม

Statistics

เงินออม

N	Valid	126
	Missing	0
	Mean	345.2381
	Sum	43500.00

เงินออม

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid .00	79	62.7	62.7	62.7
200.00	3	2.4	2.4	65.1
400.00	1	.8	.8	65.9
500.00	20	15.9	15.9	81.7
1000.00	15	11.9	11.9	93.7
1500.00	1	.8	.8	94.4
2000.00	5	4.0	4.0	98.4
3000.00	2	1.6	1.6	100.0

7. ข้อมูลการส่งคืนเงินกู้ยืม

Statistics

		การชำระหนี้ กองทุน	หลังจากที่ชำระ หนี้กองทุนแล้ว ท่านจะทำ อย่างไร
N	Valid	126	126
	Missing	0	0
	Mean	1.0000	1.0238
	Sum	126.00	129.00

Frequency Table

การชำระหนี้กองทุน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ครบและตรงตามกำหนด	126	100.0	100.0	100.0

หลังจากที่ชำระหนี้กองทุนแล้วท่านจะอย่างไร

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid กู้ต่อ	123	97.6	97.6	97.6
ไม่กู้ต่อ	3	2.4	2.4	100.0
Total	126	100.0	100.0	

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุคนธ์รัตน์ หินดง
วัน เดือน ปีเกิด	19 มีนาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) สถาบันราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลคงใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	นักวิชาการเงินและบัญชี

